

**Nacrt
Prijedlog Zakona broj_____**

**KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O PUČKOM PRAVOBRANITELJU**

1. TEKST NACRTA KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA O PUČKOM PRAVOBRANITELJU

I. OPĆE ODREDBE

Predmet Zakona

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju djelokrug i način rada te uvjeti za izbor i razrješenje pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika.

Pučki pravobranitelj

Članak 2.

(1) Pučki pravobranitelj je opunomoćenik Hrvatskog sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

(2) Pučki pravobranitelj obavlja i druge poslove određene posebnim zakonima.

Rodna neutralnost izraza

Članak 3.

Riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira jesu li u Zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se jednako na muški i ženski rod.

II. NAČELA

Promicanje i zaštita ljudskih prava i sloboda

Članak 4.

Pučki pravobranitelj promiče i štiti ljudska prava i slobode te vladavinu prava razmatrajući pritužbe o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, te pravnih i fizičkih osoba u skladu s posebnim zakonima (u daljnjem tekstu: tijela).

Članak 5.

U području promicanja ljudskih prava i sloboda pučki pravobranitelj prati stanje i ukazuje na potrebu njihove zaštite, obavlja istraživačko-analitičku djelatnost, razvija i održava bazu podataka i dokumentacije, pravovremeno i redovito informira javnost i zainteresirane sudionike, aktivno potiče i održava suradnju s organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i znanstveno-istraživačkim institucijama te potiče usklađivanje zakonodavstva s međunarodnim i europskim standardima i njihovu primjenu.

Ustavnost i zakonitost

Članak 6.

(1) Pučki pravobranitelj prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnim pravnim aktima koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

(2) Pučki pravobranitelj ima pravo podnijeti zahtjev za pokretanje postupka ocjene suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom.

Samostalnost i neovisnost pučkog pravobranitelja

Članak 7.

(1) Pučki pravobranitelj je u svom radu samostalan i neovisan. Zabranjen je svaki oblik utjecaja na rad pučkog pravobranitelja.

(2) U obavljanju svojih ovlasti pučki pravobranitelj djeluje u skladu s ustavnim i zakonskim odredbama te međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

(3) Pučki pravobranitelj se u svom radu rukovodi načelom pravičnosti i morala te postupaju nepristrano i u skladu sa standardima dobrog upravljanja.

(4) U obavljanju poslova iz svog djelokruga pučki pravobranitelj surađuje s javnošću, a posebno s udrugama koje promiču interese građana, akademskom zajednicom i medijima.

(5) U obavljanju poslova iz svog djelokruga pučki pravobranitelj može zatražiti pomoć znanstvenika, stručnjaka i ustanova.

Imunitet i sukob interesa

Članak 8.

(1) Pučki pravobranitelj i zamjenici pučkog pravobranitelja imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru te se na njih na odgovarajući način primjenjuju odredbe Ustava Republike Hrvatske o imunitetu zastupnika u Hrvatskom saboru.

(2) Obavljanje dužnosti pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika nespojivo je s obavljanjem dužnosti u javnopravnom tijelu ili članstvom u političkoj stranci ili obavljanjem druge djelatnosti sukladno zakonu kojem se uređuju prava i obveze državnih dužnosnika.

Pristup informacijama i obveza čuvanja tajne

Članak 9.

(1) Pučki pravobranitelj ima pravo dobiti sve informacije te ima pravo uvida u sve podatke i dokumente tijela iz članka 4. ovoga Zakona u obavljanju zadaća iz svog djelokruga bez obzira na stupanj njihove tajnosti ili zaštićenosti.

(2) Pučki pravobranitelj, zamjenici pučkog pravobranitelja, državni službenici i namještenici u Uredu pučkog pravobranitelja obvezni su poštivati propise o tajnosti i zaštiti podataka za vrijeme i nakon prestanka rada u Uredu, bez obzira na način na koji su te podatke doznali.

III. OVLAŠTI I DUŽNOSTI PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Preporuke, mišljenja, prijedlozi i upozorenja

Članak 10.

(1) Pučki pravobranitelj daje preporuke, mišljenja, prijedloge i upozorenja tijelima iz članka 4. ovoga Zakona.

Izvješća Hrvatskom saboru

Članak 11.

(1) Pučki pravobranitelj podnosi redovno godišnje izvješće Hrvatskom saboru. Godišnje izvješće sadrži ocjenu ukupnog stanja zaštite prava i sloboda u Republici Hrvatskoj, ocjenu stanja vezanu uz određene pojavne oblike povreda prava pojedinaca ili pojedinih društvenih skupina, zaključak o mjeri u kojoj su tijela iz članka 4. ovoga Zakona postupala u skladu s prethodnim preporukama, mišljenjima, prijedlozima i upozorenjima pučkog pravobranitelja te listu preporuka pučkog pravobranitelja za otklanjanje sustavnih nedostataka i nepravilnosti koje dovode do povreda ustavnih i zakonskih prava građana.

(2) Pučki pravobranitelj može podnositi i posebna izvješća Hrvatskom saboru o pojedinim pitanjima iz svog djelokruga, osobito ako se radi o ugroženosti ustavnih i zakonskih prava većeg stupnja ili značaja.

(3) Pučki pravobranitelj podnosi godišnje izvješće najkasnije do kraja prvog tromjesečja za prethodnu kalendarsku godinu.

(4) Godišnja i posebna izvješća objavljuju se na Internet stranicama pučkog pravobranitelja te čine dostupnima javnosti na drugi odgovarajući način.

Sudjelovanje u radu Hrvatskog sabora

Članak 12.

(1) Pučki pravobranitelj može Hrvatskom saboru, kada u praćenju stanja u okviru svog djelokruga rada to ocijeni potrebnim, ukazati na potrebu donošenja i izmjene zakona i drugih propisa, odnosno može upozoriti na potrebu usklađivanja zakonskih i podzakonskih propisa s međunarodnim standardima i Ustavom Republike Hrvatske.

(2) Pučki pravobranitelj sudjeluje u radu radnih tijela Hrvatskog sabora i prisustvuje sjednicama Hrvatskog sabora kada su na dnevnom redu pitanja iz djelokruga pučkog pravobranitelja.

Suradnja s Vladom Republike Hrvatske

Članak 13.

(1) Pučki pravobranitelj može ukazati Vladi Republike Hrvatske na potrebu donošenja zakona, podzakonskih propisa, strategija, programa te drugih akata iz područja zaštite ljudskih prava i sloboda te osiguranja vladavine prava.

(2) Pučki pravobranitelj sudjeluje u postupku izrade nacрта propisa iz svog djelokruga.

Pučki pravobranitelj i javnost

Članak 14.

(1) Pučki pravobranitelj osigurava redovito izvještavanje javnosti putem medija i Internet stranice, organiziranjem javnih rasprava i drugih događaja, publiciranjem izvještaja te na drugi odgovarajući način.

(2) O uočenim pojavama povreda ljudskih prava i sloboda te utvrđenim povredama ustavnih i zakonskih prava pučki pravobranitelj obavještava javnost.

(3) U ostvarenju načela javnosti pučki pravobranitelj surađuje s javnim informacijskim servisima i drugim medijima. Javne ustanove iz područja informiranja čiji su osnivači tijela javne vlasti dužni su bez naknade omogućiti pučkom pravobranitelju službeno obraćanje javnosti na odgovarajući način.

(4) Statistički i drugi skupni podaci koje prikuplja pučki pravobranitelj na odgovarajući način moraju se učiniti dostupnima javnosti.

(5) Izvještaji o pojedinačnim slučajevima mogu se objaviti samo u skladu sa propisima o zaštiti osobnih podataka.

IV. POSTUPANJE PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Pokretanje postupka

Članak 15.

(1) Svatko tko smatra da su nezakonitim ili nepravilnim radom tijela iz članka 4. ovoga Zakona ugrožena ili povrijeđena njegova ustavna ili zakonska prava i slobode može podnijeti pritužbu pučkom pravobranitelju radi pokretanja postupka.

(2) Pučki pravobranitelj može radi ispitivanja pojedinačnih ili učestalih istovrsnih povreda ustavnih ili zakonskih prava i sloboda pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu.

(3) Ako pučki pravobranitelj namjerava pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu ili na prijedlog osobe čija prava nisu povrijeđena, za provođenje postupka potrebno je pribaviti suglasnost osobe kojoj su ustavna ili zakonska prava i slobode neposredno ugrožena ili povrijeđena, osim ako je riječ o zaštiti dobrobiti djeteta, ako je za slučaj saznao putem medija ili ako se radi o hitnom slučaju.

(4) Nitko ne smije biti stavljen u nepovoljniji položaj niti pozvan na odgovornost zbog obraćanja pučkom pravobranitelju.

Podnošenje pritužbi i postupanje po pritužbama

Članak 16.

(1) Pritužba se podnosi u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

(2) Pritužba u pravilu sadržava ime i prezime podnositelja pritužbe ili osobe čija su prava povrijeđena, adresu stanovanja ili adresu za primanje pismena, okolnosti i činjenice na kojima se temelji pritužba, oznaku tijela koje je ugrozilo ili povrijedilo pravo, podatak je li već korišteno pravno sredstvo i kada je podneseno te potpis podnositelja pritužbe.

(3) Osobe lišene slobode podnose pritužbu i dobivaju odgovor od pučkog pravobranitelja u zatvorenoj omotnici bez ograničenja i nadzora sadržaja.

(4) Pritužba poslana elektroničkim putem obvezno mora sadržavati adresu podnositelja pritužbe za slanje pismena poštom. Elektroničkim putem mogu se samo razmjenjivati informacije koje ne sadrže zaštićene podatke.

(5) Na pritužbu pučkom pravobranitelju ne plaća se naknada ni upravna pristojba.

(6) Odredbe ovog članka o sadržaju i obliku pritužbe ne primjenjuju se na pritužbe koje podnose djeca te osobe koje zbog svog invaliditeta ili bolesti ne mogu zadovoljiti odredbe o sadržaju i obliku pritužbe.

Članak 17.

(1) Pučki pravobranitelj ne postupa u slučajevima o kojima se vodi sudski postupak, osim ako se radi o nepotrebnom odugovlačenju postupka. U tom slučaju može zatražiti očitovanje predsjednika nadležnog suda.

(2) U slučaju izostanka pravovremenog očitovanja iz stavka 1. ovog članka, pučki pravobranitelj obavijestit će predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

(3) Pučki pravobranitelj može odlučiti ne postupati po pritužbi u slučaju:

- ako je otvoren rok za podnošenje pravnog lijeka ili sredstva pravne zaštite prema posebnim propisima, a pravni lijek ili sredstva pravne zaštite prema posebnim propisima nisu podneseni,
- ako se odnosi na predmete o kojima je u tijeku postupak, osim u slučajevima neopravdanog odugovlačenja postupka ili očite zloupotrebe ovlasti,
- ako je od učinjene nepravilnosti ili odluke tijela iz članka 4. ovoga Zakona proteklo tri godine, osim ako ocijeni da se radi o predmetu od iznimnog interesa za zaštitu ljudskih prava i sloboda,
- ako podnositelj nije dopunio nepotpunu ili nejasnu pritužbu u skladu s prethodnom uputom pučkog pravobranitelja, zbog čega nema dovoljno podataka na temelju kojih bi pravobranitelj mogao postupati,

- ako se radi o ponovljenoj pritužbi, a ta pritužba ne sadrži nove činjenice, podatke ili dokaze koji bi mogli dovesti do drugačije ocjene pučkog pravobranitelja o povredi ustavnih i zakonskih prava podnositelja pritužbe,
- ako je sadržaj pritužbe uvredljiv ili na drugi način neprimjeren.

(4) Pučki pravobranitelj obavijestit će u što kraćem roku podnositelja pritužbe o razlozima iz stavka 3. podstavaka 1.-3. ovog članka zbog kojih neće postupati po pritužbi.

Skraćeni postupak

Članak 18.

Pučki pravobranitelj razmotrit će pritužbu bez provođenja ispitnog postupka kada se iz činjenica navedenih u pritužbi i dostavljene dokumentacije nedvojbeno može utvrditi jesu li podnositelju ugrožena ili povrijeđena ustavna ili zakonska prava.

Ispitni postupak

Članak 19.

(1) U slučaju kada pučki pravobranitelj provodi ispitni postupak, zatražit će potrebna očitovanja, informacije i dokumentaciju od tijela iz članka 4. ovoga Zakona na koje se pritužba odnosi.

(2) Pučki pravobranitelj određuje rok prema okolnostima slučaja u kojem su tijela iz članka 4. ovoga Zakona dužna udovoljiti njegovom traženju.

(3) Ako tijelo iz članka 4. ovoga Zakona ne dostavi tražena objašnjenja, informacije i dokumentaciju u za to ostavljenom roku, pučki pravobranitelj obavijestit će tijelo nadležno za provođenje nadzora nad tijelom iz članka 4. ovoga Zakona, a može obavijestiti i Hrvatski sabor i javnost.

Obveza suradnje i pružanja pomoći

Članak 20.

Tijela iz članka 4. ovoga Zakona dužna su osigurati dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte vezano uz podnesenu pritužbu odnosno pružiti svu potrebnu pomoć pučkom pravobranitelju na njegov zahtjev.

Izvješće o slučaju

Članak 21.

(1) Kada pučki pravobranitelj dovrši ispitni postupak u kojem je utvrdio povredu prava izradit će izvješće o slučaju kojeg će dostaviti tijelu na čiji se rad pritužba odnosi i podnositelju pritužbe.

(2) Izvješće o slučaju sadrži opis činjenica i okolnosti razmatranog slučaja, ocjenu o tome jesu li ugrožena ili povrijeđena ustavna ili zakonska prava podnositelja te na koji način je ugrožavanje ili povreda prava učinjena.

(3) Pučki pravobranitelj će u izvješću o slučaju preporučiti ili predložiti tijelu način na koji se ugrožavanje ili povreda prava može otkloniti.

(4) Pučki pravobranitelj može predložiti pokretanje kaznenog, prekršajnog ili disciplinskog postupka ako u obavljanju dužnosti utvrdi da su povrijeđena prava podnositelja pritužbe s elementima kaznenog djela, prekršaja ili povrede radne discipline.

Obavijest o poduzetim mjerama

Članak 22.

(1) Tijela iz članka 4. ovoga Zakona dužna su obavijestiti pučkog pravobranitelja, u roku koji on odredi, o mjerama poduzetim povodom njegovog preporuke ili prijedloga.

(2) Ako tijela iz članka 4. ovoga Zakona ne obavijeste u zadanom roku pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama ili ne postupe u skladu s njegovim preporukom ili prijedlogom, pučki pravobranitelj obavijestiti će o tome tijelo nadležno za provođenje nadzora nad tijelima iz članka 4. ovoga Zakona.

(3) Ako tijelo koje obavlja nadzor u roku od osam dana od obavljenog nadzora ne izvijesti o utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama, pučki pravobranitelj će o tome obavijestiti Vladu Republike Hrvatske.

(4) Ako se radi o većem stupnju kršenja ili ugroženosti prava građana, ili o nepoduzimanju mjera u skladu s njegovom preporukom ili prijedlogom, pučki pravobranitelj može obavijestiti Hrvatski sabor i javnost.

(5) Pučki pravobranitelj može čelniku tijela iz članka 4. ovoga Zakona predložiti pokretanje odgovarajućeg postupka protiv osobe koja je nesavjesnim postupanjem prouzročila povredu ustavnih i zakonskih prava ili na prijedlog pučkog pravobranitelja nije poduzela odgovarajuće mjere da se nastala šteta umani ili ispravi. O pokretanju postupka zbog povrede službene dužnosti čelnik tijela dužan je izvijestiti pučkog pravobranitelja u roku od osam dana od dana zaprimanja prijedloga.

Prijedlog za poništavanje i ukidanje rješenja

Članak 23.

(1) Ako u provedenom ispitnom postupku povodom pritužbe pučki pravobranitelj ima saznanja da su prava podnositelja pritužbe u postupku pred tijelom iz članka 4. ovoga Zakona povrijeđena donošenjem rješenja koje se kao nezakonito može poništiti ili ukinuti zbog očite povrede materijalnog zakona, pučki pravobranitelj ovlašten je podnijeti prijedlog za poništenje ili ukidanje tog rješenja u cijelosti ili djelomično i nakon isteka roka za žalbu.

(2) Prijedlog iz st. 1. ovoga članka podnosi se nadležnom tijelu na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom.

Zahtjev za obnovu upravnog postupka

Članak 24.

(1) Ako na temelju stanja utvrđenog u provedenom ispitnom postupku povodom pritužbe pučki pravobranitelj ima saznanja da su prava podnositelja pritužbe povrijeđena u postupku pred tijelom iz članka 4. ovoga Zakona donošenjem rješenja protiv kojeg se ne može izjaviti žalba, pučki pravobranitelj može podnijeti prijedlog za obnovu postupka, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti za obnovu tog upravnog postupka.

(2) Prijedlog za obnovu upravnog postupka iz st. 1. ovoga članka pučki pravobranitelj može podnijeti nadležnom tijelu pod jednakim uvjetima kao i podnositelj pritužbe koji je stranka u tom postupku.

Pregled

Članak 25.

(1) Pučki pravobranitelj može u svako doba bez prethodne najave pregledati mjesta u kojima se nalaze osobe lišene slobode, mjesta u kojima se nalaze osobe kojima je ograničena sloboda kretanja te mjesta u kojima su smješteni ili borave pojedine skupine čija prava i slobode pučki pravobranitelj štiti. Pučki pravobranitelj ima pravo pregleda svih prostorija u tijelima u kojima obavlja pregled.

(2) Nakon obavljenog pregleda pučki pravobranitelj po potrebi sačinjava izvješće koje dostavlja tijelu iz stavka 1. i tijelu koje nad njim obavlja nadzor. Ukoliko u izvješću ima preporuka ili primjedbi, tijelo iz stavka 1. i tijelo koje nad njim obavlja nadzor obavijestit će odmah, a najkasnije u roku od 30 dana pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama vezano uz njegovo izvješće.

(3) Ako nijedno od tijela iz stavka 2. ovoga članka ne obavijesti pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama, pučki pravobranitelj može obavijestiti Hrvatski sabor i javnost.

(4) Pučki pravobranitelj ima pravo razgovora sa svim osobama koje mogu dati informacije vezane uz sumnju na kršenje ljudskih prava postupanjem u tijelu ili ustanovi koju se pregledava bez nazočnosti službenika iz tijela ili ustanova iz stavka 1. i 2.

(5) Pučki pravobranitelj obavještava javnost o obavljenim pregledima u posebnim izvješćima koje objavljuje na svojim Internet stranicama.

V. ZAMJENICI PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Članak 26.

(1) Pučki pravobranitelj ima pet zamjenika koji promiču i štite ljudska prava i slobode vodeći računa o interesima posebno osjetljivih društvenih skupina u skladu s važećim pravnim poretom Republike Hrvatske.

(2) Zamjenici pučkog pravobranitelja nadležni su za sljedeća područja djelovanja:

- zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode,

- zamjenik pučkog pravobranitelja za prava djece,
- zamjenik pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova,
- zamjenik pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom,
- zamjenik pučkog pravobranitelja za starije osobe.

(3) Zamjenici pučkog pravobranitelja u svom radu obavljaju i druge poslove koje im povjeri pučki pravobranitelj dajući im smjernice i upute za rad na način utvrđen Poslovníkom o radu.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode

Članak 27.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode promiče i štiti ljudska prava i slobode u djelokrugu iz članka 4. ovoga Zakona osim u području djelovanja zamjenika pučkog pravobranitelja za djecu, zamjenika pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova, zamjenika pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom te zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za djecu

Članak 28.

(1) Zamjenik pučkog pravobranitelja za djecu promiče i štiti prava djece na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona, a osobito:

- postupa u skladu s načelom najboljeg interesa djeteta, načelom prioriteta dječjih potreba i prava te načelom individualnog pristupa,
- prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece s odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece,
- prati i promiče izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece,
- sudjeluje u oblikovanju i prati primjenu politika, nacionalne strategije i programa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece,
- prati i promiče primjenu svih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece,
- pruža savjetodavnu pomoć i informira o načinu ostvarivanja i zaštiti prava djece,
- razmatra pojedinačne povrede prava djece, proučava opće pojave i načine povreda prava i interesa djece te poduzima mjere za sprečavanje uočenih povreda,
- zalaže se za zaštitu i promiče prava i interese djece s posebnim potrebama,
- predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa djece te za sprečavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece,
- obavještava javnost o stanju prava djece,
- obavlja druge poslove određene zakonom.

(2) Zamjenik pučkog pravobranitelja za djecu surađuje s djecom, potiče djecu na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, inicira i sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja djece te predlaže mjere za povećanje utjecaja djece u društvu.

(3) Djetetom se u smislu ovoga Zakona smatra svaka osoba mlađa od 18 godina.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova

Članak 29.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova promiče i štiti ravnopravnost između spolova te aktivno djeluje na suzbijanju diskriminacije na temelju spola i spolne orijentacije, a osobito:

- prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj s odredbama Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih dokumenata i zakona kojima se uređuje ravnopravnost spolova,
- prati i promiče izvršavanje obaveza Republike Hrvatske iz međunarodnih ugovora koji se odnose na ravnopravnost spolova i sprečavanje diskriminacije na temelju spola i spolne orijentacije,
- prati provođenje zakona kojim se uređuje ravnopravnost spolova i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova,
- pruža savjetodavnu pomoć i informira osjetljive društvene skupine i pojedince o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa te o načelu ravnopravnosti spolova,
- razmatra slučajeve povreda načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili skupinama na temelju spola ili spolne orijentacije, koja su počinila tijela iz članka 4. ovoga Zakona,
- prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima diskriminacije na temelju spola i spolne orijentacije,
- provodi istraživanja o diskriminaciji i razmjenjuje raspoložive informacije s odgovarajućim međunarodnim tijelima,
- aktivno promiče jednake mogućnosti za žene i muškarce,
- uz pristanak stranaka provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja izvansudske nagodbe,
- obavlja i druge poslove određene zakonom kojim se uređuje ravnopravnost spolova.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom

Članak 30.

(1) Zamjenik pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom promiče i štiti prava osoba s invaliditetom na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona, a osobito:

- prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj, koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom, s odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom,
- prati i promiče izvršavanje obaveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom,
- sudjeluje u oblikovanju i prati primjenu politika, nacionalnih strategija i programa Republike Hrvatske koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom,
- skrbi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te o suzbijanju svih oblika diskriminacije zbog invaliditeta,

- pruža savjetodavnu pomoć i informira osobe s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa,
- razmatra slučajeve povrede prava osoba s invaliditetom, izvještava javnost o povredama prava osoba s invaliditetom te poduzima radnje u svrhu njihova sprečavanja,
- zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa osoba s invaliditetom,
- predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa osoba s invaliditetom,
- predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom i njihovih obitelji,
- obavlja druge poslove određene zakonom.

(2) Osoba s invaliditetom u smislu ovoga Zakona je osoba koja se prema važećim propisima smatra osobom s invaliditetom.

Zamjenik pučkog pravobranitelja za starije osobe

Članak 31.

(1) Zamjenik pučkog pravobranitelja za starije osobe promiče i štiti prava starijih osoba na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona, a osobito:

- prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj, koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba, s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba,
- prati i promiče izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba,
- sudjeluje u oblikovanju i prati primjenu politika, nacionalnih strategija i programa Republike Hrvatske koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba,
- skrbi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda starijih osoba te o suzbijanju svih oblika diskriminacije na temelju starosti,
- pruža savjetodavnu pomoć i informira starije osobe o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa,
- razmatra slučajeve povrede prava starijih osoba, izvještava javnost o povredama njihovih prava te poduzima radnje u svrhu njihova sprečavanja,
- zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa starijih osoba,
- predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa starijih osoba,
- predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja starijih osoba i njihovih obitelji,
- obavlja druge poslove određene zakonom.

(2) Starijom osobom u smislu ovoga Zakona smatra se osoba koja je navršila godine života u kojima bi mogla ostvariti pravo na starosnu mirovinu prema važećim propisima o mirovinskom osiguranju.

Ostali poslovi zamjenika pučkog pravobranitelja

Članak 32.

(1) Zamjenici pučkog pravobranitelja poduzimaju i dodatne aktivnosti usmjerene na promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, a osobito:

- pripremaju posebna izvješća o stanju poštivanja prava i interesa posebno osjetljivih društvenih skupina odnosno načela ravnopravnosti spolova,
- sudjeluju u postupku izrade nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava i interese posebno osjetljivih društvenih skupina, odnosno na načelo ravnopravnosti spolova, ili kojima se uređuju pitanja koja su od značaja za njihov položaj ili su od značaja za ostvarivanje načela ravnopravnosti spolova,
- iniciraju održavanje javnih aktivnosti usmjerenih na poboljšanje položaja posebno osjetljivih društvenih skupina te promicanja načela ravnopravnosti spolova,
- publikacijama i drugim promotivnim materijalima promiču prava i interese posebno osjetljivih društvenih skupina te načelo ravnopravnosti spolova,
- surađuju s udrugama koje promiču i djeluju u korist prava i interesa posebno osjetljivih društvenih skupina te načela ravnopravnosti spolova,
- surađuju s javnim informacijskim servisima i drugim medijima u cilju promicanja prava i interesa posebno osjetljivih društvenih skupina te načela ravnopravnosti spolova.

(2) Zamjenici pučkog pravobranitelja imaju pravo pristupa u prostorije i uvida u način ostvarivanja brige o djeci, osobama s invaliditetom, starijim osobama, osobama lišenim slobode ili drugim posebno osjetljivim društvenim skupinama kada ona borave ili su privremeno ili trajno smještena kod fizičkih i pravnih osoba te drugih pravnih subjekata na temelju posebnih propisa.

VI. IZBOR PUČKOG PRAVOBRANITELJA I ZAMJENIKA PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Izbor pučkog pravobranitelja

Članak 33.

(1) Najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata pučkog pravobranitelja, odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti iz drugih razloga, Hrvatski sabor objavljuje javni poziv za predlaganje kandidata za pučkog pravobranitelja.

(2) Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora na zajedničkoj sjednici utvrđuju prijedlog najmanje dva kandidata za pučkog pravobranitelja temeljem pristiglih prijava iz javnog poziva te ga upućuju Hrvatskom saboru.

(3) Pučkog pravobranitelja bira Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora.

Uvjeti za izbor pučkog pravobranitelja

Članak 34.

Za pučkog pravobranitelja može biti izabrana osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:

- hrvatsko državljanstvo s prebivalištem na području Republike Hrvatske,
- završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne struke ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne struke ili četverogodišnji dodiplomski studij pravne struke kojim se stjecala visoka stručna sprema po ranijim propisima,
- najmanje 15 godina radnog iskustva u struci,
- istaknuti stručnjak koji u javnosti uživa ugled osobe visokih moralnih načela te zaštitnika i promicatelja ljudskih prava i sloboda odnosno vladavine prava,
- koja nije osuđivana za kaznena djela i protiv koje se ne vodi kazneni postupak za kaznena djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti,
- koja nije član političke stranke niti je obavljala javnu političku funkciju u predstavničkim tijelima ili tijelima izvršne vlasti u posljednjih pet godina do dana objave javnog poziva.

Izbor zamjenika pučkog pravobranitelja

Članak 35.

(1) Pučki pravobranitelj na temelju prethodnog javnog poziva za prijavu kandidata utvrđuje prijedlog novog zamjenika pučkog pravobranitelja najkasnije 60 dana prije isteka mandata zamjenika pučkog pravobranitelja.

(2) Zamjenike pučkog pravobranitelja bira Hrvatski sabor na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora.

Uvjeti za izbor zamjenika pučkog pravobranitelja

Članak 36.

(1) Za zamjenika pučkog pravobranitelja može biti izabrana osoba koja ispunjava sljedeće uvjete:

- uvjete iz članka 34. podstavaka 1., 5. i 6.,
- završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili četverogodišnji dodiplomski studij kojim se stjecala visoka stručna sprema po ranijim propisima,
- najmanje 10 godina radnog iskustva u struci,
- istaknuti stručnjak u području za koje se predlaže.

(2) Zamjenici pučkog pravobranitelja biraju se na način da se osigura ravnomjerna zastupljenost obaju spolova.

(3) Prednost pri izboru zamjenika pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom ima osoba s invaliditetom ukoliko ispunjava sve propisane uvjete.

Prisega

Članak 37.

Pučki pravobranitelj i njegovi zamjenici prije stupanja na dužnost daju prisegu pred predsjednikom Hrvatskog sabora koja glasi: „Prisežem da ću se u svom radu držati Ustava i zakona i poštivati pravni poredak Republike Hrvatske i da ću svoju dužnost obavljati pravično, časno i savjesno, u najboljem interesu građana.“

Privremena spriječenost obavljanja dužnosti te razrješenje pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika

Članak 38.

(1) U slučaju privremene spriječenosti ili prestanka obavljanja dužnosti pučkog pravobranitelja prije isteka vremena na koje je izabran, zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode zamjenjuje pučkog pravobranitelja do izbora novog pučkog pravobranitelja.

(2) Hrvatski sabor razriješi će dužnosti pučkog pravobranitelja prije isteka vremena na koje je izabran ako to sam zatraži, ako nastupe okolnosti zbog kojih više ne ispunjava uvjete za izbor iz članka 34. ovoga Zakona ili ako je spriječen obavljati dužnost u razdoblju duljem od šest mjeseci.

(3) Pučkog pravobranitelja razrješuje Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika uz prethodno mišljenje sa zajedničke sjednice Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

(4) Zamjenike pučkog pravobranitelja razrješuje Hrvatski sabor na prijedlog pučkog pravobranitelja. Na razrješenje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe stavka 2. ovoga članka.

VII. URED PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Ustroj Ureda pučkog pravobranitelja

Članak 39.

(1) Za obavljanje poslova iz nadležnosti pučkog pravobranitelja osniva se Ured pučkog pravobranitelja kao stručna služba. U okviru Ureda pučkog pravobranitelja organiziraju se posebne ustrojstvene jedinice za pojedina područja rada.

(2) Na čelu Ureda pučkog pravobranitelja je tajnik Ureda.

(3) Sjedište Ureda pučkog pravobranitelja je u Zagrebu, a pučki pravobranitelj uspostavlja i područne urede izvan sjedišta Ureda pučkog pravobranitelja.

Poslovnik o radu i Pravilnik o unutarnjem redu

Članak 40.

- (1) Pučki pravobranitelj donosi Poslovnik o radu kojim se uređuju pravila i način rada pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika, način održavanja zajedničkih kolegija, metodologija izrade godišnjih i posebnih izvješća, oblik istupa u javnosti, posebni načini rada u slučajevima povrede prava građana po višestrukim osnovama te druga pitanja od važnosti za obavljanje poslova pravobranitelja.
- (2) Hrvatski sabor daje suglasnost na Poslovnik o radu koji se objavljuje u „Narodnim novinama“.
- (3) Pučki pravobranitelj donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se uređuje unutarnje ustrojstvo Ureda pučkog pravobranitelja, osnivanje posebnih ustrojstvenih jedinica, ovlasti tajnika Ureda pučkog pravobranitelja te broj službenika i namještenika potrebnih za obavljanje poslova iz djelokruga pučkog pravobranitelja.
- (4) Pučki pravobranitelj može na temelju ovog Zakona i Poslovnika o radu donijeti i druge akte potrebne za uredno obavljanje poslova pučkog pravobranitelja.

VIII. SAVJET ZA LJUDSKA PRAVA PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Članak 41.

- (1) Savjet za ljudska prava pučkog pravobranitelja savjetodavno je tijelo koje razmatra i predlaže strateške smjernice u području promicanja ljudskih prava i sloboda, osigurava kontinuiranu suradnju u području ljudskih prava i sloboda između pučkog pravobranitelja, civilnog društva, akademske zajednice i medija te razmatra druga pitanja od značaja za rad pučkog pravobranitelja u području promicanja ljudskih prava i sloboda.
- (2) Članove Savjeta za ljudska prava imenuje pučki pravobranitelj na vrijeme od četiri godine iz redova predstavnika civilnog društva, nacionalnih manjina, akademske zajednice i medija. Članovi za svoj rad u Savjetu za ljudska prava ne primaju naknadu.
- (3) Rad Savjeta za ljudska prava te broj i način predlaganja njegovih članova uređuje pučki pravobranitelj Poslovníkom o radu.

IX. FINANCIRANJE PUČKOG PRAVOBRANITELJA

Članak 42.

Sredstva za rad pučkog pravobranitelja osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske, na temelju prijedloga pučkog pravobranitelja.

X. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Izbor pučkog pravobranitelja i zamjenika pučkog pravobranitelja prema odredbama ovog Zakona

Članak 43.

(1) Pučki pravobranitelj izabran sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.) ostaje na dužnosti do isteka mandata na koji je izabran.

(2) Hrvatski sabor pokrenut će postupak izbora pučkog pravobranitelja prema odredbama ovog Zakona šest mjeseci prije isteka mandata pučkog pravobranitelja izabranog sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.).

Članak 44.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pravobraniteljica za djecu imenovana sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.), pravobraniteljica za ravnopravnost spolova imenovana sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/2003.) te pravobraniteljica za osobe s invaliditetom imenovana sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.) preuzimaju dužnost zamjenika pučkog pravobranitelja za djecu, za ravnopravnost spolova te za osobe s invaliditetom do isteka mandata na koje su imenovane.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pučki pravobranitelj imenovat će iz redova zamjenika pučkog pravobranitelja imenovanih sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.) jednog zamjenika pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode te jednog zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe koji će privremeno obnašati dužnost zamjenika do provedbe postupka izbora zamjenika pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode te zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 45.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona, zamjenicima pučkog pravobranitelja imenovanim sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.), zamjenicima pravobraniteljice za djecu imenovanim sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.), zamjenicima pravobraniteljice za ravnopravnost spolova imenovanim sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/2003.) te zamjenicima pravobraniteljice za osobe s invaliditetom imenovanim sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.) prestaje mandat te oni postaju državni službenici Ureda pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Odredba iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuje se na zamjenike pučkog pravobranitelja imenovanim sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.) koje će pučki pravobranitelj imenovati za obavljanje dužnosti zamjenika pravobranitelja za ljudska prava i slobode te zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe.

Članak 46.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici zatečeni u Uredu pravobraniteljice za djecu, Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Uredu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom preuzimaju se u Ured pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici zatečeni u Uredu pučkog pravobranitelja nastavljaju s radom u Uredu pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici iz članka 45. stavka 1. te iz stavka 1. i 2. ovog članka nastavljaju ostvarivati postojeća prava na plaću te ostala prava iz službe i ugovora o radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 47.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pučki pravobranitelj preuzima poslove, imovinu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva te prava i obaveze Ureda pravobraniteljice za djecu, Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom.

Pripajanje Centra za ljudska prava

Članak 48.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona pučki pravobranitelj preuzima poslove, imovinu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju te sredstva za rad Centra za ljudska prava.

(2) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona zaposlenici Centra za ljudska prava preuzimaju se u Ured pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

(3) Ministarstvo pravosuđa će u ime Vlade Republike Hrvatske provesti postupak brisanja Centra za ljudska prava iz sudskog registra u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Stupanje na snagu zakona

Članak 49.

(1) Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti:

- Zakon o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.),

- Zakon o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.),
- odredbe članaka 19. – 26. i članka 42. stavka 1. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82./2008.) koje se odnose na pravobranitelja za ravnopravnost spolova,
- Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.), te
- Uredba o osnivanju Centra za ljudska prava (NN 65/2005, 19/2010).

(2) Podzakonski propisi i opći akti doneseni na temelju propisa iz stavka 1. ovog članka ostaju na snazi do donošenja podzakonskih propisa i općih akata na temelju ovog Zakona, osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

(3) Pučki pravobranitelj donijet će Poslovnik o radu i Pravilnik o unutarnjem redu prema odredbama ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 50.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona svi poslovi koji su posebnim zakonima stavljeni u djelokrug pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, pravobraniteljice za djecu i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom prelaze u nadležnost pučkog pravobranitelja.

Članak 51.

Predmeti zaprimljeni u uredima pučkog pravobranitelja, pravobraniteljice za djecu, pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom do 30. lipnja 2012. godine dovršit će se po odredbama:

- Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.),
- Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.),
- Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/2003.) te
- Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.).

Članak 52.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. srpnja 2012. godine, a objavit će se u „Narodnim novinama“.

2. RAZLOZI ZBOG KOJIH SE DONOSI I PITANJA KOJA SE UREĐUJU OVIM ZAKONOM

Postojeći sustav zaštite temeljnih prava građana u okviru djelovanja pučkog pravobranitelja, pravobraniteljice za djecu, pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom potrebno je unaprijediti s obzirom na posljednje **Ustavne promjene** iz srpnja 2010. godine. Ustavnim promjenama iz 2010. godine značajno je promijenjen status pučkog pravobranitelja koji je sada izričito definiran kao samostalna i neovisna institucija.

Novim zakonodavnim rješenjem naglasak je stavljen na **proaktivnu ulogu pučkog pravobranitelja kao promicatelja temeljnih ljudskih prava**. Konačnim prijedlogom zakona propisuje se da pučki pravobranitelj prati stanje i ukazuje na potrebu zaštite temeljnih ljudskih prava, obavlja istraživačko-analitičku djelatnost, razvija i održava bazu podataka i dokumentacije, pravovremeno i redovito informira javnost i zainteresirane dionike, educira javnost, aktivno potiče i održava suradnju s organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i znanstveno-istraživačkim institucijama. U navedenom je smislu značajno unaprijeđena uloga pučkog pravobranitelja u informiranju javnosti putem medija, Internet stranice, organiziranjem javnih rasprava i drugih događaja, publiciranjem izvještaja te na druge odgovarajuće načine.

U cilju jačanja promicateljske uloge pučkog pravobranitelja zakonodavnim prijedlogom predviđeno je **spajanje ustanove Centra za ljudska prava s Uredom pučkog pravobranitelja**. Dosadašnja iskustva ustanove Centra za ljudska prava u promicanju ljudskih prava kroz ostvarivanje niza projekata, kao i znanja stečena u uspješnom apliciranju na izvanproračunske izvore financiranja predstavljaju značajan doprinos postojećim stručnim kapacitetima pučkog pravobranitelja te omogućuju učinkovito izvršavanje novih zadaća pučkog pravobranitelja u smislu promicanja ljudskih prava kako je to propisano posljednjim Ustavnim promjenama.

Konačni prijedlog zakona predviđa **osnivanje Savjeta za ljudska prava pučkog pravobranitelja** kao savjetodavnog tijela koje razmatra i predlaže strateške smjernice u području promicanja ljudskih prava, osigurava kontinuiranu suradnju u području ljudskih prava između pučkog pravobranitelja, civilnog društva, akademske zajednice i medija te razmatra druga pitanja od značaja za rad pučkog pravobranitelja u području promicanja ljudskih prava.

Savjet za ljudska prava pučkog pravobranitelja predstavlja javni forum koji značajno doprinosi jačanju dijaloga važnih društvenih čimbenika koji na formalan i neformalan način u vrlo širokom spektru djelovanja utječu na promicanje i zaštitu ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Novim zakonodavnim rješenjem upućuje se na **specijalne ovlasti pučkog pravobranitelja** temeljem čl. 12. Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/2008), kao i na obveze koje je Republika Hrvatska preuzela potpisivanjem Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, koji je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupio na snagu 22. lipnja 2006. godine.

Nadalje, s obzirom da dosadašnji Zakon o pučkom pravobranitelju ne sadrži **procesne odredbe** o načinu postupanja s pritužbama građana već se supsidijarno primjenjuju odredbe

Zakona o općem upravnom postupku, u Konačnom prijedlogu novog zakonodavnog rješenja potrebno je definirati način postupanja pučkog pravobranitelja imajući u vidu specifičnost rada i ovlasti pučkog pravobranitelja.

Konačnim prijedlogom novog zakona utvrđen je način pokretanja postupka temeljem pritužbe ili na vlastitu inicijativu pučkog pravobranitelja. Oblik i sadržaj pritužbe definirani su u obliku instruktivne norme s obzirom da pučki pravobranitelj slobodno odlučuje hoće li uzeti pritužbu u razmatranje i u kojem opsegu.

U svom postupanju pučki pravobranitelj može provesti skraćeni postupak ili ispitni postupak. Skraćeni postupak se provodi kada se iz činjenica navedenih u pritužbi i dostavljene dokumentacije nedvojbeno može utvrditi da su podnositelju ugrožena ili povrijeđena ustavna ili zakonska prava ili ispitni postupak. U ispitnom postupku pučki pravobranitelj traži od nadležnih tijela dostavu potrebnih očitovanja, informacija i dokumentacije. Po završetku ispitnog postupka pučki pravobranitelj izrađuje izvješće o slučaju u kojem se, kada je to moguće, predlaže poduzimanje određenih mjera za otklanjanje nepravilnosti.

Nadležno tijelo kojem su upućene preporuke obvezno je obavijestiti pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama na temelju preporuka. Pučki pravobranitelj ima ovlast podnijeti prijedlog za poništenje i ukidanje rješenja javnopravnog tijela te ovlast za podnošenje zahtjeva za obnovu upravnog postupka. Pučki pravobranitelj ima ovlast izvršiti u svako doba pregled svih mjesta na kojima se nalaze osobe čija se prava štite.

Konačnim prijedlogom zakona predviđeno je **spajanje postojećih stručnih i administrativnih kapaciteta ureda specijaliziranih pravobranitelja s pučkim pravobraniteljem** čime će se unaprijediti koordinacija i međusobna suradnja, a time i učinkovitost postupanja po predstavkama građana.

Sinergijskim učinkom djelovanja ureda pučkog pravobranitelja i postojećih specijaliziranih pravobranitelja omogućit će se jačanje provedbe preporuka sadržanih u redovitim izvješćima koja se podnose Hrvatskom saboru. Naime, godišnja izvješća pučkog pravobranitelja sadržavat će nalaze iz područja djelovanja svih sadašnjih specijaliziranih pravobranitelja, a ujedno će se na jezgrovit i nedvosmislen način sublimirati nalazi iz izvješća u obliku jasnih preporuka pučkog pravobranitelja upućenih pojedinim tijelima državne uprave. Jedinstveno izvješće značit će unapređenje značaja izvješća te omogućiti jasniju javnu vidljivost problematike iz područja djelovanja do sada postojećih specijaliziranih pravobranitelja.

Spajanjem pravobranitelja ojačat će se samostalnost i neovisnost djelovanja posebnih pravobranitelja. Naime, pojam samostalnosti i neovisnosti podrazumijeva samostalnost i neovisnost djelovanja pravobranitelja od državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima te pravnih i fizičkih osoba čiji rad pravobranitelji nadziru temeljem pritužbi građana. Konačnim prijedlogom zakona navedena samostalnost i neovisnost zajamčena je instituciji pučkog pravobranitelja kao Ustavnoj kategoriji, a tu će istu razinu sada uživati i njegovi zamjenici za posebna područja djelovanja.

S obzirom da prema postojećem sustavu posebni pravobranitelji nisu Ustavna već samo zakonska kategorija, novim sustavom područje njihovog rada i autoritet djelovanja podiže se na najvišu moguću razinu – razinu Ustava. Na navedeni se način jača samostalnost i neovisnost djelovanja posebnih pravobranitelja.

Nadalje, od 2008. godine pučki pravobranitelj uživa status „A“ institucije za promicanje i zaštitu ljudskih prava dobiven od *Međunarodnog koordinacijskog odbora za nacionalne institucije za zaštitu i promicanje ljudskih prava*. Ne dovodeći u pitanje kompetentnost specijaliziranih pravobranitelja za posebna područja djelovanja i njihovu dosadašnju prisutnost na međunarodnim forumima, novim se sustavom omogućuje da se njihova zastupljenost na međunarodnim forumima nastavi. Štoviše, ona će se i proširiti jer će se otvoriti vrata i onih foruma gdje je do sada kao preduvjet sudjelovanja bio uvjet posjedovanja statusa „A“ institucije za promicanje i zaštitu ljudskih prava što niti jedna od institucija specijaliziranih pravobranitelja ne uživa.

Spajanjem pravobranitelja unaprijedit će se korištenje postojeće mreže lokalnih ureda na način da će se postojeći tehnički i logistički resursi učiniti dostupnim većem broju pripadnika osjetljivih društvenih skupina. Na navedeni će se način koristiti jedinstvena mreža kao potpora izvršavanju svih djelatnosti trenutačno postojećih specijaliziranih pravobranitelja.

Iako će u praksi doći do određenih izazova vezano uz dostupnost područnih ureda pučkog pravobranitelja za pojedine skupine osoba s invaliditetom s obzirom na specifičnost potrebe arhitektonskih rješenja pristupačnosti, potrebno je istaknuti da će za određen broj osoba s invaliditetom novi područni uredi ipak predstavljati korak prema naprijed u odnosu na *status quo* u kojem takvih ureda uopće nema.

Novim sustav omogućuje stvaranje jedinstvene Internet stranice pučkog pravobranitelja koja će obuhvaćati i specifične informacije o posebno osjetljivim društvenim skupinama. Građanima će se na jednom mjestu omogućiti jednostavniji i olakšan pristup svim potrebnim informacijama o mogućnostima zaštite svih povrijeđenih temeljnih prava bez obzira o kojoj se pravnoj kvalifikaciji povrede radi. S olakšanim pristupom informacijama ojačat će i prisutnost pučkog pravobranitelja u percepciji javnosti što je opći preduvjet za jačanje njegove uloge u hrvatskom društvu.

Na unutarnjem planu, predložen sustav omogućuje unapređenje komunikacije i razmjene informacija između trenutačno odvojenih pravobraniteljskih institucija. Postojeće stanje predstavlja fragmentiran i *ad hoc* pristup razmjeni informacija od slučaja do slučaja ovisno o kvaliteti personalnih odnosa na horizontalnoj razini jer ne postoje institucionalizirani kanali komunikacije i suradnje. Novim sustavom ojačali bi se interni komunikacijski procesi te bi se postojeći stručni resursi mogli usredotočiti na ostvarenje pojedinih strateških smjernica za čije se ostvarenje utvrdi da je najpotrebnije.

Sustav koji se predlaže Konačnim prijedlogom Zakona omogućava stvaranje zajedničke baze podataka svih podnesenih pritužbi građana čime će se stvoriti učinkovit alat za empirijsko iskazivanje podataka o područjima gdje se najviše krše temeljna prava te podaci o javnim institucijama čijim se postupanjem krše temeljna prava. To će ujedno biti pokazatelj u kojim je područjima potrebno učiniti najveće napore u cilju unapređenja zaštite temeljnih prava građana.

S obzirom da se radi o četiri neovisne institucije, svi strateški planovi o načinu budućeg razvoja promicanja i zaštite temeljnih prava trenutačno su međusobno neovisni, a uslijed nedostatka razmjene informacija dolazi do neusklađenosti i nedostatka komplementarnosti što je primjerice vidljivo u slučaju područne zastupljenosti

pravobraniteljskih ureda gdje svaka institucija nastoji razviti vlastitu mrežu neovisno o nastojanjima drugih pravobranitelja.

Konačnim prijedlogom zakona građanima je zajamčena kvalitetnija zaštita u slučajevima dvostruke ili višestruke diskriminacije s obzirom da će nakon provedenog spajanja stručnih i administrativnih kapaciteta Ured pučkog pravobranitelja biti kadrovski ojačan stručnjacima koji raspolažu i svakodnevno primjenjuju ekspertna znanja u posebnim područjima djelovanja ureda posebnih pravobraniteljica, a koja ponekad predstavljaju slučajeve višestruke diskriminacije. Na ovaj će način Ured pučkog pravobranitelja biti u mogućnosti jasno ukazati na problematiku višestrukih slučajeva diskriminacije te senzibilizirati javnost i tijela vlasti na potrebu rješavanja diskriminatornih uzroka koji dovode do višestruke diskriminacije.

Konačni prijedlog zakona u potpunosti je usklađen s međunarodnim standardima koje mora ispunjavati nacionalna institucija za promicanje i zaštitu temeljnih prava, a posebno imajući u vidu *Pariška načela*. Pariška načela donesena su 1991. godine u Parizu na prvoj međunarodnoj konferenciji nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu temeljnih prava. Pariška načela su naknadno usvojili Komisija za ljudska prava Ujedinjenih naroda Rezolucijom 1992/54 1992. godine te Opća skupština Ujedinjenih naroda Rezolucijom 48/134 iz 1993. godine.

Pariška načela obuhvaćaju osnovne principe vezano uz nadležnost i odgovornost nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu temeljnih prava: nadležnost za promicanje i zaštitu ljudskih prava; široke ovlasti postupanja utvrđene Ustavom ili zakonom; pluralistička zastupljenost relevantnih društvenih čimbenika civilnog društva u sastavu članstva; infrastruktura i dostatna financijska sredstva za rad neovisan od tijela vlasti; imenovanje članstva temeljem službenog akta.

Nadalje, potrebno je istaknuti da iako su određena međunarodnopravna tijela izrazila određenu sklonost osnivanju specijaliziranih nezavisnih nacionalnih institucija za promicanje i zaštitu temeljnih prava (npr. UN Odbor za prava djeteta), predloženi sustav koji u okviru rada Ureda pučkog pravobranitelja predviđa postojanje zamjenika pučkog pravobranitelja sa snažnim ovlastima koje su zakonom eksplicitno utvrđene za specifična područja djelovanja nije u suprotnosti s međunarodnim pravnim okvirom uspostavljenim međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske (primjerice Konvencija UN-a o pravima djeteta, Konvencija UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Konvencija UN-a o uklanjanju svih oblika diskriminacije žena te drugi relevantni međunarodni dokumenti koji uređuju navedeno područje ili proizlaze iz navedenih dokumenata).

Na razini Europske unije, pitanje sustava promicanja i zaštite temeljnih prava putem djelovanja nacionalne institucije za promicanje i zaštitu temeljnih prava obuhvaćeno je tzv. *soft acquis-em* koji u okviru cjelokupne pravne stečevine Europske unije ne propisuje nikakve posebne uvjete o načinu na koji su nacionalna zakonodavstva država članica dužna urediti vlastiti sustav promicanja i zaštite temeljnih prava, a koji bi obvezivao Republiku Hrvatsku na usklađivanje u kontekstu pristupanja Europskoj uniji.

Zanimljivo je istaknuti stav izražen na sastanku pravobranitelja centralne i istočne Europe i Povjerenika za ljudska prava Vijeća Europe iz 2000. godine gdje je zaključeno da bi postojanje specijaliziranih pravobranitelja moglo oslabiti opće pravobranitelje te izazvati

zbunjenost javnosti. Također je uočeno da bi „u razdoblju tranzicije i financijske nesigurnosti, bilo racionalnije usmjeriti sva raspoloživa sredstva na ured postojećeg nacionalnog pravobranitelja, te, u slučaju potrebe, imenovati zamjenike za specifična pitanja...“

Iako je navedeno mišljenje izraženo još 2000. godine, ono je i danas vrlo aktualno. Vrijeme globalne financijske nesigurnosti jače je izraženo danas nego prije deset godina. Također, potrebno je konstatirati da postoji prostor daljnjem jačanju javne vidljivosti institucije pučkog pravobranitelja.

Vezano uz postojeća komparativna iskustva načina zaštite temeljnih prava putem djelovanja nacionalnih institucija, potrebno je istaknuti da su način rada, područje djelovanja i organizacijska struktura općenito pitanja koja samostalno uređuju pojedina nacionalna zakonodavstva na različite načine ovisno o specifičnim potrebama vremena i društvenog okružja u kojem institucija djeluje. Iz navedenih je razloga vrlo nezahvalno apologetski zagovarati jedno rješenje kao najbolji mogući sustav. Svaki sustav ima svoje prednosti i nedostatke, a najbolja komparativna rješenja nisu nužno adekvatna za druge države.

U nastavku se daje sumaran pregled sustava djelovanja nacionalnih pravobranitelja u državama europskog pravnog okružja prema studiji „*European Ombudsman-Institutions: A comparative legal analysis regarding the multifaceted realisation of an ideal*“ autorice Gabriele Kucsko-Stadlmayer iz 2008. godine.

U Albaniji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Avokati i Popullit*) sa sveobuhvatnom nadležnošću. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Andorri djeluje jedan nacionalni ombudsman (*Raonador del Ciutadà*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Armeniji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Branitelj ljudskih prava*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Austriji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Österreichische Volksanwaltschaft*) koji ima ovlasti i u svakoj federalnoj pokrajini osim pokrajina Tyrol i Vorarlberg gdje postoje zasebni regionalni ombudsmani. Ne postoje slične institucije na lokalnoj razini.

U Belgiji postoji čitav niz ombudsmana na različitim razinama. Na federalnoj razini nadležan je Kolegij Federalnih Ombudsmana. Osnovan je velik broj specijaliziranih ombudsmana koji nemaju mandat parlamenta za različita područja poput primjerice telekomunikacija, poštanskih usluga, željeznica, mirovinskog sustava, osiguranja itd.

U Bosni i Hercegovini tijekom 1990-tih godina osnovan je *Ombudsman za ljudska prava* na nacionalnoj razini te dvije institucije ombudsmana na federalnoj razini za Republiku Srpsku te Federaciju Bosne i Hercegovine koji su spojeni u jednu instituciju prije pet godina.

U Bugarskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman s općim mandatom. Prije nekoliko godina vođene su rasprave o mogućnosti osnivanja specijalizirane institucije za pitanje zdravlja.

Na Cipru djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Epitropos Dükiseos*).

U Crnoj Gori djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Češkoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman s općim mandatom (*Veřejný ochránce práv*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Danskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Folketingets Ombudsmand*). Za Grenland i Farske otoke postoje dodatni ombudsmani.

U Estoniji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman s općim mandatom (*Õiguskantler*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Finskoj postoje dva ombudsmana s općim mandatom od kojih jednog imenuje predsjednik države, a drugog parlament. Također postoji niz specijaliziranih ombudsmana koje imenuje vlada, a pod izravnim su nadzorom ombudsmana s općim mandatom kojeg imenuje predsjednik države.

U Francuskoj ne postoji parlamentarni ombudsman već djeluje nacionalna institucija ombudsmana kojeg imenuje vlada (*Médiateur de la République*). Uz navedenog ombudsmana djeluje i zasebni ombudsman za prava djece.

U Grčkoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman s općim mandatom (*Synigoros tou Politi*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Republici Mađarskoj djeluju tri pravobranitelja koja su međusobno nezavisna, ali dijele zajedničku infrastrukturu i pomoćne službe.

Na Islandu djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Umboðsmaður Alþingis*) s općim mandatom te ombudsman za djecu osnovan 2006. godine kojeg imenuje vlada.

U Irskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman s općim mandatom, parlamentarni ombudsman za djecu te niz neparlamentarnih ombudsmana (npr. za vojsku, financije, mirovine itd.).

U Italiji ne postoji nacionalni parlamentarni ombudsman već na regionalnoj razini djeluju tzv. građanski pravobranitelji utemeljeni zakonom, ali ne i Ustavom.

U Latviji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Tiesībargs*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Lihtenštajnu ne postoji nacionalni parlamentarni ombudsman.

U Litvi djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman te dva specijalizirana ombudsmana (za jednake mogućnosti te za djecu).

U Luksemburgu djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Médiateur du Grand Duché de Luxembourg*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Makedoniji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Naroden Pravobranitel*). Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

Na Malti djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Nizozemskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Nationale Ombudsman*) koji ima mandat u područjima gdje pojedina tijela vlasti nisu uspostavila vlastite ombudsmane.

U Norveškoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Stortingets ombudsmann for forvaltningen*) s općim mandatom. Godine 1952. uspostavljen je vojni ombudsman.

U Njemačkoj ne postoji institucija ombudsmana s općim mandatom na federalnoj razini. Građanima je omogućeno pravo slanja pritužbi posebnoj žalbenoj komisiji koja djeluje pri parlamentu. Na lokalnoj razini u određenim pokrajinama djeluju regionalni ombudsmani kao potpora radu regionalnih žalbenih komisija.

U Poljskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Rzecznik Praw Obywatelskich*) s općim mandatom te specijalizirani parlamentarni povjerenik za prava djece.

U Portugalu djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Provedor de Justiça*) s općim mandatom. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Rumunjskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Avocatul Poporului*) s općim mandatom. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Srbiji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman s općim mandatom. Na području Vojvodine djeluje zasebna institucija ombudsmana od 2003. godine.

U Slovačkoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Verejný ochranca práv*) s općim mandatom. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Sloveniji djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Varuh človekovih pravic*) s općim mandatom. Ne postoje slične institucije na regionalnoj ili lokalnoj razini.

U Španjolskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Defensor del Pueblo*) s općim mandatom. Na regionalnoj razini u 12 pokrajina uspostavljene su institucije ombudsmana, a u preostalih 5 pokrajina djeluju tzv. žalbene komisije.

U Švedskoj djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*Riksdagens Justitieombudsmän*) s općim mandatom te ombudsman za djecu. Godine 2008. spojena su četiri specijalizirana ombudsmana u jedinstvenu instituciju ombudsmana za ravnopravnost.

U Švicarskoj ne postoji ombudsman na nacionalnoj razini već na federalnoj razini djeluje niz lokalnih ombudsmana.

U Ujedinjenom kraljevstvu djeluje nacionalni parlamentarni ombudsman (*UK Parliamentary Commissioner*), niz ombudsmana na regionalnoj i lokalnoj razini te specijalizirani ombudsmani izvan parlamentarnog mandata. Godine 2006. objedinjene su tri

zasebne institucije koje su se bavile pitanjima suzbijanja diskriminacije u jedinstvenu instituciju.

Iz navedenog prikaza vidljivo je da postoje različita rješenja u različitim državama. Iako je određen broj država razvio sustav u kojem postoje specijalizirani pravobranitelji, velik broj država zagovara monistički sustav institucije nacionalnog parlamentarnog ombudsmana koji u svom radu pokriva sva područja promicanja i zaštite temeljnih prava kroz opći mandat djelovanja.

U Konačnom prijedlogu zakona predlagatelj je prihvatio mišljenje izraženo od strane većeg broja zainteresiranih institucija da se međusobno odvoje osmogodišnji mandati rada pučkog pravobranitelja i zamjenika pučkog pravobranitelja. Smatramo da je opravdano izloženo obrazloženje da se navedenim modelom osigurava kontinuitet rada institucije pučkog pravobranitelja s obzirom da istekom ili prestankom mandata pučkog pravobranitelja, njegovi zamjenici nastavljaju s radom kao institucionalna memorija važna za kvalitetno izvršavanje zadaća promicanja i zaštite ljudskih prava u Republici Hrvatskoj.

Konačni prijedlog zakona predviđa uvođenje zamjenika pučkog pravobranitelja za sljedeća područja djelovanja: za zaštitu i promicanje temeljnih prava, za zaštitu i promicanje prava djece, za zaštitu i promicanje ravnopravnosti spolova, za zaštitu i promicanje prava osoba s invaliditetom te za zaštitu starijih osoba. Na navedeni će se način dodatno ojačati sustav zaštite i promicanja temeljnih prava u Republici Hrvatskoj s osobitim naglaskom na posebno osjetljive društvene skupine te povećanu javnu i medijsku vidljivost institucije pučkog pravobranitelja.

3. OBJAŠNJENJE ODREDBI ZAKONA

Članak 1. Ovom odredbom utvrđuje se predmet zakona.

Članak 2. Ovom odredbom utvrđuje se normativni okvir rada pučkog pravobranitelja. U 2. stavku upućuje se na druge poslove određene posebnim zakonima što obuhvaća specijalne ovlasti pučkog pravobranitelja temeljem čl. 12. Zakona o suzbijanju diskriminacije (NN 85/2008), kao i na obveze koje je Republika Hrvatska preuzela potpisivanjem Fakultativnog protokola uz Konvenciju protiv mučenja i drugih okrutnih, neljudskih ili ponižavajućih postupaka ili kažnjavanja, koji je u odnosu na Republiku Hrvatsku stupio na snagu 22. lipnja 2006. godine.

Članak 3. Ovom odredbom utvrđuje se rodna neutralnost izraza na način da riječi i pojmovni sklopovi koji imaju rodno značenje bez obzira jesu li u Zakonu korišteni u muškom ili ženskom rodu odnose se jednako na muški i ženski rod.

Članak 4. Ovom odredbom određuje se da pučki pravobranitelj promiče i štiti ljudska prava i slobode te vladavinu prava razmatrajući pritužbe o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravnih osoba s javnim ovlastima, te pravnih i fizičkih osoba u skladu s posebnim zakonima.

Kada je riječ o razmatranju pritužbi o postojanju nezakonitosti i nepravilnosti u radu pravnih i fizičkih osoba u skladu s posebnim zakonima, ima se u vidu primjerice zakonodavstvo vezano uz socijalnu skrb i udomiteljstvo, ali i svi drugi propisi čija povreda od strane pravnih i fizičkih osoba može dovesti do narušavanja ljudskih prava i temeljnih sloboda.

Članak 5. Ovom odredbom definira se ovlast pučkog pravobranitelja da prati stanje ljudskih prava i sloboda te da ukazuje na potrebu njihove zaštite, obavlja istraživačko-analitičku djelatnost, razvija i održava bazu podataka i dokumentacije, pravovremeno i redovito informira javnost i zainteresirane sudionike, aktivno potiče i održava suradnju s organizacijama civilnog društva, međunarodnim organizacijama i znanstveno-istraživačkim institucijama te potiče usklađivanje zakonodavstva s međunarodnim i europskim standardima i njihovu primjenu.

Ustavnim promjenama iz srpnja 2010. godine u članku 93. utvrđeno je da je pučki pravobranitelj opunomoćenik Hrvatskoga sabora za promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda utvrđenih Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima o ljudskim pravima i slobodama koje je prihvatila Republika Hrvatska. S obzirom da su obveze pučkog pravobranitelja proširene na područje promicanja ljudskih prava i sloboda, u nacrtu prijedloga Zakona bilo je potrebno predvidjeti odgovarajuće odredbe.

Članak 6. Ovim člankom propisuje se da pučki pravobranitelj prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnim pravnim aktima koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske.

Stavkom 2. utvrđuje se da pučki pravobranitelj ima pravo podnijeti zahtjev za pokretanje postupka ocjene suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom.

Članak 7. Ovim člankom utvrđuje se načelo samostalnosti i neovisnosti pučkog pravobranitelja, kao što je to navedeno i u odredbama Ustava Republike Hrvatske. Svaki oblik utjecaja na rad pučkog pravobranitelja je zabranjen.

Stavkom 2. propisano je da pučki pravobranitelj u svom radu obvezan djelovati u skladu s Ustavom, zakonima i međunarodnim pravnim aktima koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske. Nadalje, pučki pravobranitelj djeluje u skladu s načelom pravičnosti i morala te postupa nepristrano i u skladu sa standardima dobrog upravljanja.

Stavkom 3. utvrđuje se da pučki pravobranitelj surađuje s javnošću, udrugama civilnog društva, akademskom zajednicom i medijima.

Stavkom 4. predviđa se mogućnost da pučki pravobranitelj zatraži pomoć znanstvenih i stručnih osoba i ustanova.

Članak 8. Ovom odredbom zakonski se razrađuje Ustavna norma da pučki pravobranitelj i njegovi zamjenici imaju imunitet kao i zastupnici u Hrvatskom saboru.

Stavkom 2. propisuje se da je obavljanje dužnosti pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika nespojivo je s obavljanjem dužnosti u javnopravnom tijelu ili članstvom u političkoj stranci ili obavljanjem druge djelatnosti sukladno zakonu kojem se uređuju prava i obveze državnih dužnosnika čime se sprečava sukob interesa u obavljanju dužnosti pučkog pravobranitelja.

Članak 9. Ovim člankom se u stavku 1. utvrđuje pravo pučkog pravobranitelja na pristup svim informacijama te pravo uvida u sve podatke i dokumente tijela iz članka 4. ovoga Zakona u obavljanju zadaća iz svog djelokruga bez obzira na stupanj njihove tajnosti ili zaštićenosti.

Stavak 2. propisuje obvezu da pučki pravobranitelj, zamjenici pučkog pravobranitelja, državni službenici i namještenici štite tajnost podataka za vrijeme i nakon prestanka rada u Uredu, bez obzira na način na koji su te podatke doznali.

Članak 10. Stavkom 1. utvrđuju se modaliteti djelovanja pučkog pravobranitelja davanjem preporuka, mišljenja, prijedloga i upozorenja državnim tijelima, tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnim osobama s javnim ovlastima te pravnim i fizičkim osobama.

Članak 11. Ovom odredbom utvrđuje se dužnost podnošenja redovnih godišnjih izvješća pučkog pravobranitelja Hrvatskom saboru. Godišnje izvješće sadrži ocjenu ukupnog stanja zaštite prava i sloboda u Republici Hrvatskoj, ocjenu stanja vezanu uz određene pojavne oblike povreda prava pojedinaca ili pojedinih društvenih skupina, zaključak o mjeri u kojoj su tijela iz članka 4. ovoga Zakona postupala u

skladu s prethodnim preporukama, mišljenjima, prijedlozima i upozorenjima pučkog pravobranitelja te listu preporuka pučkog pravobranitelja za otklanjanje sustavnih nedostataka i nepravilnosti koje dovode do povreda ustavnih i zakonskih prava građana.

Stavak 2. utvrđuje mogućnost podnošenja posebnih izvješća Hrvatskom saboru kada se radi o ugroženosti ustavnih i zakonskih prava većeg stupnja ili značaja.

Stavak 3. određuje da se godišnje izvješće podnosi najkasnije do kraja prvog tromjesečja za prethodnu kalendarsku godinu.

Stavkom 4. utvrđena je obveza pučkog pravobranitelja da se godišnja i posebna izvješća objave na Internet stranicama pučkog pravobranitelja te učine dostupnima javnosti na drugi prikladan način.

Članak 12. Ovom odredbom utvrđuje se ovlast pučkog pravobranitelja da u Hrvatskom saboru inicira donošenje ili izmjenu zakona kojima se uređuju ustavna i zakonska prava posebno osjetljivih društvenih skupina ili koji se odnose na ostvarivanje načela ravnopravnosti spolova. Pučki pravobranitelj može upozoriti na potrebu usklađivanja zakonskih i podzakonskih propisa s međunarodnim standardima i Ustavom Republike Hrvatske.

Stavak 2. propisuje ovlast pučkog pravobranitelja da sudjeluje u radu radnih tijela Hrvatskog sabora kada su na dnevnom redu pitanja iz djelokruga rada pučkog pravobranitelja.

Članak 13. Ovom odredbom utvrđuje se ovlast pučkog pravobranitelja da ukaže Vladi Republike Hrvatske na potrebu donošenja zakona, podzakonskih propisa, strategija, programa te drugih akata u vezi zaštite ljudskih prava i sloboda i osiguranja vladavine prava.

Stavak 2. propisuje ovlast pučkog pravobranitelja da sudjeluje u postupku izrade nacрта propisa iz djelokruga pučkog pravobranitelja.

Članak 14. Ovom odredbom uređuje se odnos pučkog pravobranitelja i javnosti. Stavkom 1. ovlašćuje se pučki pravobranitelj da redovit izvještava javnost putem medija i Internet stranice, organiziranjem javnih rasprava i drugih događaja, publiciranjem izvještaja te na drugi odgovarajući način (brošure, letci, serijske i knjižne publikacije itd.).

Stavkom 2. propisuje se ovlast pučkom pravobranitelju da obavještava javnost o uočenim pojavama povreda ljudskih prava i sloboda te utvrđenim povredama ustavnih i zakonskih prava.

Stavkom 3. utvrđuje se način ostvarenja načela javnosti rada pučkog pravobranitelja putem surađivanja s javnim informacijskim servisima i drugim medijima. Javne ustanove iz područja informiranja čiji su osnivači tijela javne vlasti dužni su bez naknade omogućiti pučkom pravobranitelju službeno obraćanje javnosti na odgovarajući način.

Stavak 4. propisuje obvezu pučkog pravobranitelja da se statistički i drugi skupni podaci koje prikuplja pučki pravobranitelj učine dostupnim javnosti na odgovarajući način.

Stavak 5. utvrđuje obvezu poštivanja propisa o zaštiti osobnih podataka prilikom objavljivanja informacija o pojedinačnim slučajevima.

Članak 15. Ovom odredbom utvrđuje se način pokretanja postupka pred pučkim pravobraniteljem. Svatko tko smatra da su mu nezakonitim ili nepravilnim radom tijela iz članka 4. ovoga Zakona ugrožena ili povrijeđena njegova ustavna ili zakonska prava i slobode može podnijeti pritužbu pučkom pravobranitelju radi pokretanja postupka.

Stavak 2. utvrđuje mogućnost da se postupak pokrene i na vlastitu inicijativu pučkog pravobranitelja radi ispitivanja pojedinačnih ili učestalih istovrsnih povreda ustavnih ili zakonskih prava i sloboda.

Stavkom 3. propisano je da je u slučaju da pučki pravobranitelj namjerava pokrenuti postupak na vlastitu inicijativu ili na prijedlog osobe čija prava nisu povrijeđena, za provođenje postupka potrebno pribaviti suglasnost osobe kojoj su ustavna ili zakonska prava i slobode neposredno ugrožena ili povrijeđena, osim ako je za slučaj saznao putem medija ili ako je riječ o zaštiti dobrobiti djeteta ili ako se radi o hitnom slučaju.

Stavkom 4. utvrđuje se da nitko ne smije biti stavljen u nepovoljniji položaj niti pozvan na odgovornost zbog obraćanja pučkom pravobranitelju.

Članak 16. Ovom odredbom utvrđuje se oblik i sadržaj pritužbe koja se podnosi pučkom pravobranitelju.

Stavak 1. propisuje oblik pritužbe na način da se pritužba podnosi u pisanom obliku ili usmeno na zapisnik.

Stavak 2. propisuje da pritužba u pravilu sadržava ime i prezime podnositelja pritužbe ili osobe čija su prava povrijeđena, adresu stanovanja ili adresu za primanje pismena, okolnosti i činjenice na kojima se temelji pritužba, oznaku tijela koje je ugrozilo ili povrijedilo pravo, podatak je li već korišteno pravno sredstvo i kada je podneseno te potpis podnositelja pritužbe. Pritužba ne mora sadržavati niti jedan od tih elemenata čime je omogućeno olakšano komuniciranje djece s pučkim pravobraniteljem.

Stavkom 3. utvrđuje se način podnošenja pritužbe i davanja odgovora na pritužbu osoba lišenih slobode i to na način da se komunikacija obavlja u zatvorenoj omotnici bez ograničenja i nadzora sadržaja.

Stavkom 4. propisan je način podnošenja pritužbe elektroničkim putem kada je obvezno da pritužba sadržava adresu podnositelja pritužbe. Elektroničkim putem mogu se samo razmjenjivati informacije koje ne sadrže zaštićene podatke.

Stavak 5. utvrđuje da se na pritužbu pučkom pravobranitelju ne plaća naknada ni upravna pristojba.

Stavak 6. utvrđuje da se odredbe koje se odnose na sadržaj i oblik pritužbe ne primjenjuju na pritužbe koje podnose djeca te osobe koje zbog svog invaliditeta ili bolesti ne mogu zadovoljiti odredbe o sadržaju i obliku pritužbe.

Članak 17. Ovom odredbom utvrđuju se pritužbe po kojima se ne postupa.

Stavak 1. utvrđuje da Pučki pravobranitelj ne postupa u slučajevima o kojima se vodi sudski postupak, osim ako se očito radi o nepotrebnom odugovlačenju postupka ili očitoj zloupotrebi ovlasti. U tom slučaju može zatražiti očitovanje predsjednika nadležnog suda.

Stavkom 2. propisano je da o slučaju izostanka pravovremenog očitovanja predsjednika nadležnog suda povodom slučaja nepotrebnog odugovlačenja postupka ili očite zloupotrebe ovlasti, pučki pravobranitelj obavještava predsjednika Vrhovnog suda Republike Hrvatske.

Stavak 3. taksativno nabroja slučajeve kada pučki pravobranitelj može odlučiti ne postupati po pritužbi. Riječ je o situaciji kada je otvoren rok za podnošenje pravnog lijeka ili sredstva pravne zaštite prema posebnim propisima, a pravni lijek ili sredstva pravne zaštite prema posebnim propisima nisu podneseni; ako se odnosi na predmete o kojima je u tijeku postupak, osim u slučajevima neopravdanog odugovlačenja postupka ili očite zloupotrebe ovlasti; ako je od učinjene nepravilnosti ili odluke tijela iz članka 4. ovoga Zakona proteklo tri godine, osim ako ocijeni da se radi o predmetu od iznimnog interesa za zaštitu ljudskih prava i sloboda; ako podnositelj nije dopunio nepotpunu ili nejasnu pritužbu u skladu s prethodnom uputom pučkog pravobranitelja, zbog čega nema dovoljno podataka na temelju kojih bi pravobranitelj mogao postupati; ako se radi o ponovljenoj pritužbi, a ta pritužba ne sadrži nove činjenice, podatke ili dokaze koji bi mogli dovesti do drugačije ocjene pučkog pravobranitelja o povredi ustavnih i zakonskih prava podnositelja pritužbe; ako je sadržaj pritužbe uvredljiv ili na drugi način neprimjeren.

Stavak 4. utvrđuje obvezu pučkog pravobranitelja da u što kraćem roku obavijesti podnositelja pritužbe o razlozima iz stavka 3. podstavaka 1.-3. ovog članka zbog kojih neće postupati po pritužbi.

Članak 18. Ovom odredbom propisuje se način provođenja skraćenog postupka u kojem pučki pravobranitelj razmatra pritužbu bez provođenja ispitnog postupka kada se iz činjenica navedenih u pritužbi i dostavljene dokumentacije nedvojbeno može utvrditi jesu li podnositelju ugrožena ili povrijeđena ustavna ili zakonska prava.

Članak 19. Ovom odredbom propisano je da u slučaju kada pučki pravobranitelj provodi ispitni postupak, zatražit će potrebna očitovanja, informacije i dokumentaciju od tijela iz članka 4. ovoga Zakona na koje se pritužba odnosi.

Stavak 2. propisuje da pučki pravobranitelj sam određuje rok prema okolnostima slučaja u kojem su tijela iz članka 4. ovoga Zakona dužna udovoljiti njegovom traženju.

Stavkom 3. propisuje se da u slučaju da tijelo iz članka 4. ovoga Zakona ne dostavi tražena objašnjenja, informacije i dokumentaciju u za to ostavljenom roku, pučki pravobranitelj obavještava tijelo nadležno za provođenje nadzora nad tijelom iz članka 4. ovoga Zakona, a može obavijestiti i Hrvatski sabor i javnost.

Članak 20. Ovom odredbom propisuje se obveza suradnje i pružanja pomoći prema kojoj su sva tijela iz članka 4. ovoga Zakona dužna osigurati dostupnost i uvid u sve podatke, informacije i akte vezano uz podnesenu pritužbu odnosno pružiti svu potrebnu pomoć pučkom pravobranitelju na njegov zahtjev.

Članak 21. Ovom odredbom utvrđuje se da pučki pravobranitelj po dovršetku ispitnog postupka u kojem je utvrdio povredu prava izrađuje izvješće o slučaju kojeg se dostavlja tijelu na čiji se rad pritužba odnosi i podноситelju pritužbe.

Stavkom 2. propisano je da izvješće o slučaju sadrži opis činjenica i okolnosti razmatranog slučaja, ocjenu o tome jesu li ugrožena ili povrijeđena ustavna ili zakonska prava podnositelja te na koji način je ugrožavanje ili povreda prava učinjena.

Stavak 3. utvrđuje da će pučki pravobranitelj u izvješću o slučaju preporučiti ili predložiti tijelu način na koji se ugrožavanje ili povreda prava može otkloniti.

Stavak 4. propisuje da pučki pravobranitelj može predložiti pokretanje kaznenog, prekršajnog ili disciplinskog postupka ako u obavljanju dužnosti utvrdi da su povrijeđena prava podnositelja pritužbe s elementima kaznenog djela, prekršaja ili povrede radne discipline.

Članak 22. Ovom odredbom u stavku 1. utvrđuje se da su tijela iz članka 4. ovoga Zakona dužna obavijestiti pučkog pravobranitelja, u roku koji on odredi, o mjerama poduzetim povodom njegovog prijedloga ili preporuke.

Stavkom 2. propisuje se da Ako tijela iz članka 4. ovoga Zakona ne obavijeste u zadanom roku pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama ili ne postupe u skladu s njegovim preporukom ili prijedlogom, pučki pravobranitelj obavijestiti će o tome tijelo nadležno za provođenje nadzora nad tijelima iz članka 4. ovoga Zakona.

Stavak 3. propisuje da ako tijelo koje obavlja nadzor u roku od 8 dana od obavljenog nadzora ne izvijesti o utvrđenim činjenicama i poduzetim mjerama, pučki pravobranitelj će o tome obavijestiti Vladu Republike Hrvatske.

Stavak 4. utvrđuje da ako se radi o većem stupnju kršenja ili ugroženosti prava građana, ili o nepoduzimanju mjera u skladu s njegovom preporukom ili prijedlogom, pučki pravobranitelj može o tome obavijestiti Hrvatski sabor i javnost.

Stavkom 5. propisuje se da pučki pravobranitelj može čelniku tijela iz članka 4. predložiti pokretanje odgovarajućeg postupka protiv osobe koja je nesavjesnim postupanjem prouzročila povredu ustavnih i zakonskih prava ili na prijedlog pučkog pravobranitelja nije poduzela odgovarajuće mjere da se nastala šteta umanjí ili ispravi. O pokretanju postupka zbog povrede službene dužnosti čelnik tijela dužan je izvijestiti pučkog pravobranitelja u roku od 8 dana od dana zaprimanja prijedloga.

Članak 23. Ovom odredbom utvrđuje se da ako u provedenom ispitnom postupku povodom pritužbe pučki pravobranitelj ima saznanja da su prava podnositelja pritužbe u postupku pred tijelom iz članka 4. ovoga Zakona povrijeđena donošenjem rješenja koje se kao nezakonito može poništiti ili ukinuti zbog očite povrede materijalnog zakona, pučki pravobranitelj ovlašten je podnijeti prijedlog za poništenje ili ukidanje tog rješenja u cijelosti ili djelomično i nakon isteka roka za žalbu. Prijedlog se podnosi nadležnom tijelu na način i pod uvjetima utvrđenim zakonom.

Članak 24. Ovom odredbom propisuje se da ako pučki pravobranitelj na temelju stanja utvrđenog u provedenom ispitnom postupku povodom pritužbe ima saznanja da su prava pritužitelja povrijeđena u postupku pred tijelom iz članka 4. ovoga Zakona donošenjem rješenja protiv kojeg se ne može izjaviti žalba, pučki pravobranitelj može podnijeti prijedlog za obnovu postupka, pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti za obnovu tog upravnog postupka.

Stavak 2. utvrđuje da prijedlog za obnovu upravnog postupka članka pučki pravobranitelj može podnijeti nadležnom tijelu pod jednakim uvjetima kao i pritužitelj koji je stranka u tom postupku.

Članak 25. Ovom odredbom propisuje se da pučki pravobranitelj može u svako doba bez prethodne najave pregledati mjesta u kojima se nalaze osobe lišene slobode te mjesta u kojima se nalaze osobe kojima je ograničena sloboda kretanja u kojima su smješteni ili borave pojedine skupine čija prava i slobode pučki pravobranitelj štiti. Pučki pravobranitelj ima pravo pregleda svih prostorija u tijelima u kojima obavlja pregled.

Stavkom 2. utvrđuje se da nakon obavljenog pregleda pučki pravobranitelj po potrebi sačinjava izvješće koje dostavlja tijelu nad kojim vrši pregled i tijelu koje nad njim obavlja nadzor. Ukoliko u izvješću ima primjedbi ili preporuka, tijelo iz stavka 1. i tijelo koje nad njim obavlja nadzor obavijestit će odmah, a najkasnije u roku od 30 dana pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama vezano uz njegovo izvješće.

Stavkom 3. utvrđuje se da ukoliko nijedno od tijela iz stavka 2. ovoga članka ne obavijesti pučkog pravobranitelja o poduzetim mjerama, pučki pravobranitelj može obavijestiti Hrvatski sabor i javnost.

Stavak 4. propisuje da pučki pravobranitelj ima pravo razgovora sa svim osobama koje mogu dati informacije vezane uz sumnju na kršenje ljudskih prava postupanjem u tijelu ili ustanovi koju se pregledava bez nazočnosti službenika iz tijela ili ustanova iz stavka 1. i 2.

Stavak 5. propisuje da pučki pravobranitelj obavještava javnost o obavljenim pregledima u posebnim izvješćima koje objavljuje na svojim Internet stranicama.

Članak 26. Ovom odredbom utvrđuje se da pučki pravobranitelj ima pet zamjenika koji promiču i štite ljudska prava i slobode vodeći računa o interesima posebno osjetljivih društvenih skupina u skladu s važećim pravnim poretkom Republike Hrvatske.

Stavkom 2. propisuju se područja djelovanja zamjenika pučkog pravobranitelja na sljedeći način: zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode, zamjenik pučkog pravobranitelja za prava djece, zamjenik pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova, zamjenik pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom te zamjenik pučkog pravobranitelja za starije osobe.

Stavkom 3. utvrđuje se da Pučki pravobranitelj u obavljanju poslova iz svog djelokruga daje smjernice i upute za rad svojim zamjenicima te usklađuje njihov rad na način utvrđen Poslovníkom o radu.

Članak 27. Ovom odredbom propisuje se da zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode promiče i štiti ljudska prava i slobode u djelokrugu iz članka 4. ovoga Zakona osim u području djelovanja zamjenika pučkog pravobranitelja za djecu, zamjenika pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova, zamjenika pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom te zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe.

Članak 28. Ovom odredbom utvrđuje se da zamjenik pučkog pravobranitelja za djecu promiče i štiti prava djece na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona, a osobito postupa u skladu s načelom najboljeg interesa djeteta, načelom prioriteta dječjih potreba i prava te načelom individualnog pristupa, prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece s odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece, prati i promiče izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Konvencije o pravima djeteta i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece, sudjeluje u oblikovanju i prati primjenu politika, nacionalne strategije i programa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece, prati i promiče primjenu svih propisa koji se odnose na zaštitu prava i interesa djece, pruža savjetodavnu pomoć i informira o načinu ostvarivanja i zaštiti prava djece, razmatra pojedinačne povrede prava djece i proučava opće pojave i načine povreda prava i interesa djece, poduzima mjere za sprečavanje uočenih povreda, zalaže se za zaštitu i promiče prava i interese djece s posebnim potrebama, predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa djece te za sprečavanje štetnih djelovanja koja ugrožavaju prava i interese djece, obavještava javnost o stanju prava djece te obavlja druge poslove određene zakonom.

Stavkom 2. propisuje se da zamjenik pučkog pravobranitelja za djecu surađuje s djecom, potiče djecu na izjašnjavanje i uvažava njihovo mišljenje, inicira i

sudjeluje u javnim aktivnostima usmjerenim na poboljšanje položaja djece te predlaže mjere za povećanje utjecaja djece u društvu.

Stavak 3. utvrđuje da se djetetom se u smislu ovoga Zakona smatra svaka osoba mlađa od 18 godina.

Članak 29. Ovom odredbom utvrđuje se da zamjenik pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova promiče i štiti ravnopravnost između spolova te aktivno djeluje na suzbijanju diskriminacije na temelju spola i spolne orijentacije, a osobito prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj s odredbama Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih dokumenata i zakona kojima se uređuje ravnopravnost spolova, prati i promiče izvršavanje obaveza Republike Hrvatske iz međunarodnih ugovora koji se odnose na ravnopravnost spolova i sprečavanje diskriminacije na temelju spola i spolne orijentacije, prati provođenje zakona kojim se uređuje ravnopravnost spolova i drugih propisa koji se tiču ravnopravnosti spolova, razmatra slučajeve povreda načela ravnopravnosti spolova, slučajeve diskriminacije prema pojedincima ili skupinama na temelju spola ili spolne orijentacije, koja su počinila tijela z članka 4. ovoga Zakona, prikuplja i analizira statističke podatke o slučajevima diskriminacije na temelju spola i spolne orijentacije, provodi istraživanja o diskriminaciji i razmjenjuje raspoložive informacije s odgovarajućim međunarodnim tijelima, aktivno promiče jednake mogućnosti za žene i muškarce, uz pristanak stranaka provodi postupak mirenja uz mogućnost sklapanja izvansudske nagodbe, obavlja i druge poslove određene zakonom kojim se uređuje ravnopravnost spolova.

Članak 30. Ovom odredbom utvrđuje se da zamjenik pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom štiti i prati prava osoba s invaliditetom na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona, a osobito prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj, koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom, s odredbama Ustava Republike Hrvatske, Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom, prati i promiče izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz Konvencije o pravima osoba s invaliditetom i drugih međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom, sudjeluje u oblikovanju i prati primjenu politika, nacionalnih strategija i programa Republike Hrvatske koji se odnose na zaštitu prava i interesa osoba s invaliditetom, skrbi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda osoba s invaliditetom te o suzbijanju svih oblika diskriminacije zbog invaliditeta, pruža savjetodavnu pomoć i informira osobe s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa, razmatra slučajeve povrede prava osoba s invaliditetom, izvještava javnost o povredama prava osoba s invaliditetom te poduzima radnje u svrhu njihova sprečavanja, zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa osoba s invaliditetom, predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa osoba s invaliditetom, predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja osoba s invaliditetom i njihovih obitelji, obavlja druge poslove određene zakonom.

Stavkom 2. propisuje se da je osoba s invaliditetom u smislu ovoga Zakona osoba koja se prema važećim propisima smatra osobom s invaliditetom.

Članak 31. Ovom odredbom utvrđuje se da zmjenik pučkog pravobranitelja za starije osobe promiče i štiti prava starijih osoba na temelju Ustava Republike Hrvatske, međunarodnih ugovora i zakona, a osobito prati usklađenost zakona i drugih propisa u Republici Hrvatskoj, koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba, s odredbama Ustava Republike Hrvatske i međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba, prati i promiče izvršavanje obveza Republike Hrvatske koje proizlaze iz međunarodnih ugovora i dokumenata koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba, sudjeluje u oblikovanju i prati primjenu politika, nacionalnih strategija i programa Republike Hrvatske koji se odnose na zaštitu prava i interesa starijih osoba, skrbi o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda starijih osoba te o suzbijanju svih oblika diskriminacije na temelju starosti, pruža savjetodavnu pomoć i informira starije osobe o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa, razmatra slučajeve povrede prava starijih osoba, izvještava javnost o povredama njihovih prava te poduzima radnje u svrhu njihova sprečavanja, zalaže se za zaštitu i promicanje prava i interesa starijih osoba, predlaže poduzimanje mjera za izgradnju cjelovitog sustava zaštite i promicanja prava i interesa starijih osoba, predlaže poduzimanje mjera usmjerenih na unapređenje kvalitete življenja starijih osoba i njihovih obitelji, obavlja druge poslove određene zakonom.

Stavkom 2. propisuje se da starijom osobom u smislu ovoga Zakona smatra osoba koja je navršila godine života u kojima bi mogla ostvariti pravo na starosnu mirovinu prema važećim propisima o mirovinskom osiguranju.

Članak 32. Ovom odredbom utvrđuje se da zamjenici pučkog pravobranitelja poduzimaju i dodatne aktivnosti usmjerene na promicanje i zaštitu ljudskih prava i sloboda: pripremaju posebna izvješća o stanju poštivanja prava i interesa posebno osjetljivih društvenih skupina odnosno načela ravnopravnosti spolova, sudjeluju u postupku izrade nacrtu prijedloga propisa koji se odnose na prava i interese posebno osjetljivih društvenih skupina, odnosno na načelo ravnopravnosti spolova, ili kojima se uređuju pitanja koja su od značaja za njihov položaj ili su od značaja za ostvarivanje načela ravnopravnosti spolova, iniciraju održavanje javnih aktivnosti usmjerenih na poboljšanje položaja posebno osjetljivih društvenih skupina te promicanja načela ravnopravnosti spolova, publikacijama i drugim promotivnim materijalima promiču prava i interese posebno osjetljivih društvenih skupina te načelo ravnopravnosti spolova, surađuju s udrugama koje promiču i djeluju u korist prava i interesa posebno osjetljivih društvenih skupina te načela ravnopravnosti spolova, surađuju s javnim informacijskim servisima i drugim medijima u cilju promicanja prava i interesa posebno osjetljivih društvenih skupina te načela ravnopravnosti spolova.

Stavkom 2. propisuje se da zamjenici pučkog pravobranitelja imaju pravo pristupa u prostorije i uvida u način ostvarivanja brige o djeci, osobama s invaliditetom, starijim osobama osobama lišenim slobode ili drugim posebno osjetljivim društvenim skupinama kada ona borave ili su privremeno ili trajno

smještena kod fizičkih i pravnih osoba te drugih pravnih subjekata na temelju posebnih propisa.

- Članak 33. Ovom odredbom utvrđuje se način izbora pučkog pravobranitelja na način da najkasnije šest mjeseci prije isteka mandata pučkog pravobranitelja, odnosno najkasnije 30 dana nakon prestanka dužnosti iz drugih razloga, Hrvatski sabor objavljuje javni poziv za predlaganje kandidata za pučkog pravobranitelja.

Stavak 2. propisuje da Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora na zajedničkoj sjednici utvrđuju prijedlog najmanje dva kandidata za pučkog pravobranitelja temeljem pristiglih prijava iz javnog poziva te ga upućuju Hrvatskom saboru.

Stavak 3. propisuje da pučkog pravobranitelja bira Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika (apsolutna većina) na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora.

- Članak 34. Ovom odredbom utvrđuje se da za pučkog pravobranitelja može biti izabrana osoba koja ima hrvatsko državljanstvo s prebivalištem na području Republike Hrvatske, završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne struke ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij pravne struke ili četverogodišnji dodiplomski studij pravne struke kojim se stjecala visoka stručna sprema po ranijim propisima, najmanje 15 godina radnog iskustva u struci, koja je istaknuti stručnjak koji u javnosti uživa ugled osobe visokih moralnih načela te zaštitnika i promicatelja ljudskih prava i sloboda odnosno vladavine prava, koja nije osuđivana za kaznena djela i protiv koje se ne vodi kazneni postupak za kaznena djela za koja se postupak pokreće po službenoj dužnosti te koja nije član političke stranke niti je obavljala javnu političku funkciju u predstavničkim tijelima ili tijelima izvršne vlasti u posljednjih pet godina do dana objave javnog poziva.

- Članak 35. Ovom odredbom utvrđuje se način izbora zamjenika pučkog pravobranitelja na način da pučki pravobranitelj na temelju prethodnog javnog poziva za prijavu kandidata utvrđuje prijedlog novog zamjenika pučkog pravobranitelja najkasnije 60 dana prije isteka mandata zamjenika pučkog pravobranitelja.

Stavak 2. propisuje da zamjenike pučkog pravobranitelja bira Hrvatski sabor običnom većinom na vrijeme od osam godina uz mogućnost ponovnog izbora.

- Članak 36. Ovom odredbom utvrđuje se da za zamjenika pučkog pravobranitelja može biti izabrana osoba koja ispunjava uvjete iz članka 35. podstavaka 1., 5. i 6., ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili četverogodišnji dodiplomski studij kojim se stjecala visoka stručna sprema po ranijim propisima, najmanje 10 godina radnog iskustva u struci te koja je istaknuti stručnjak u području za koje se predlaže.

Stavkom 2. propisuje se da se zamjenici pučkog pravobranitelja biraju se na način da se osigura ravnomjerna zastupljenost obaju spolova.

Stavak 3. utvrđuje da prednost pri izboru zamjenika pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom ima osoba s invaliditetom ukoliko ispunjava sve propisane uvjete.

Članak 37. Ovom odredbom utvrđuje se da pučki pravobranitelj i njegovi zamjenici prije stupanja na dužnost daju prisegu pred predsjednikom Hrvatskog sabora koja glasi: „Prisežem da ću se u svom radu držati Ustava i zakona i poštivati pravni poredak Republike Hrvatske i da ću svoju dužnost obavljati pravično, časno i savjesno, u najboljem interesu građana.“

Članak 38. Ovom odredbom utvrđuje da u slučaju privremene spriječenosti (npr. zbog bolesti ili odsutnosti) ili prestanka obavljanja dužnosti pučkog pravobranitelja prije isteka vremena na koje je izabran, zamjenik pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode zamjenjuje pučkog pravobranitelja do izbora novog pučkog pravobranitelja.

Stavak 2. utvrđuje da se pučki pravobranitelj razrješuje dužnosti prije isteka vremena na koje je izabran ako to sam zatraži, ako nastupe okolnosti zbog kojih više ne ispunjava uvjete za izbor iz članka 35. ovoga Zakona ili ako je spriječen obavljati dužnost u razdoblju duljem od šest mjeseci.

Stavak 3. propisuje da pučkog pravobranitelja razrješuje Hrvatski sabor većinom glasova svih zastupnika uz prethodno mišljenje sa zajedničke sjednice Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina te Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav.

Stavak 4. propisuje da zamjenike pučkog pravobranitelja razrješuje Hrvatski sabor običnom većinom na prijedlog pučkog pravobranitelja. Na razrješenje zamjenika na odgovarajući se način primjenjuju odredbe stavka 2. ovoga članka.

Članak 39. Ovom odredbom utvrđuje se da se za obavljanje poslova iz nadležnosti pučkog pravobranitelja osniva Ured pučkog pravobranitelja kao stručna služba. U okviru Ureda pučkog pravobranitelja organiziraju se posebne ustrojstvene jedinice za pojedina područja rada. Na čelu Ureda pučkog pravobranitelja je tajnik Ureda. Sjedište Ureda je u Zagrebu, a pučki pravobranitelj uspostavlja i područne urede izvan sjedišta Ureda.

Članak 40. Ovom odredbom propisuje se da pučki pravobranitelj donosi Poslovnik o radu kojim se uređuju pravila i način rada pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika, način održavanja zajedničkih kolegija, metodologija izrade godišnjih i posebnih izvješća, oblik istupa u javnosti, posebni načini rada u slučajevima povrede prava građana po višestrukim osnovama te druga pitanja od važnosti za obavljanje poslova pravobranitelja. Hrvatski sabor daje suglasnost na Poslovnik o radu koji se objavljuje u „Narodnim novinama“. Pučki pravobranitelj donosi Pravilnik o unutarnjem redu kojim se uređuje unutarnje ustrojstvo Ureda pučkog pravobranitelja, osnivanje posebnih ustrojstvenih jedinica, ovlasti tajnika Ureda pučkog pravobranitelja te broj službenika i namještenika potrebnih za obavljanje poslova iz djelokruga pučkog pravobranitelja. Pučki pravobranitelj može na temelju ovog Zakona i Poslovnika o radu donijeti i druge akte potrebne za uredno obavljanje poslova pučkog pravobranitelja.

Članak 41. Ovom odredbom utvrđuje se osnivanje Savjeta za ljudska prava pučkog pravobranitelja kao savjetodavnog tijela koje razmatra i predlaže strateške smjernice u području promicanja ljudskih prava i sloboda, osigurava kontinuiranu suradnju u području ljudskih prava i sloboda između pučkog pravobranitelja, civilnog društva, akademske zajednice i medija te razmatra druga pitanja od značaja za rad pučkog pravobranitelja u području promicanja ljudskih prava i sloboda.

Stavak 2. propisuje da članove Savjeta za ljudska prava imenuje pučki pravobranitelj na vrijeme od četiri godine iz redova predstavnika civilnog društva, nacionalnih manjina, akademske zajednice i medija. Članovi za svoj rad u Savjetu za ljudska prava ne primaju naknadu.

Stavkom 3. utvrđuje se da rad Savjeta za ljudska prava i broj i način predlaganja njegovih članova uređuje pučki pravobranitelj svojim Poslovníkom o radu.

Članak 42. Ovom odredbom propisuje se da se sredstva za rad pučkog pravobranitelja osiguravaju u državnom proračunu Republike Hrvatske, na temelju prijedloga pučkog pravobranitelja.

Članak 43. Ovom odredbom utvrđuje se da pučki pravobranitelj izabran sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.) ostaje na dužnosti do isteka mandata na koji je izabran.

Stavkom 2. propisano je da će Hrvatski sabor pokrenuti postupak izbora pučkog pravobranitelja prema odredbama ovog Zakona šest mjeseci prije isteka mandata pučkog pravobranitelja izabranog sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.).

Članak 44. Ovom odredbom propisuje se da danom stupanja na snagu ovog Zakona pravobraniteljica za djecu imenovana sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.), pravobraniteljica za ravnopravnost spolova imenovana sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/2003.) te pravobraniteljica za osobe s invaliditetom imenovana sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.) preuzimaju dužnost zamjenika pučkog pravobranitelja za djecu, za ravnopravnost spolova te za osobe s invaliditetom do isteka mandata na koje su imenovane.

Stavkom 2. utvrđuje se da danom stupanja na snagu ovog Zakona pučki pravobranitelj imenovat će iz redova zamjenika pučkog pravobranitelja imenovanih sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.) jednog zamjenika pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode i jednog zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe koji će privremeno obnašati dužnost zamjenika do provedbe postupka izbora zamjenika pučkog pravobranitelja za ljudska prava i slobode te zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe prema odredbama ovog Zakona.

Članak 45. Ovim člankom utvrđuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona, zamjenicima pučkog pravobranitelja imenovanim sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.), zamjenicima pravobraniteljice za djecu imenovanim sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.), zamjenicima pravobraniteljice za ravnopravnost spolova imenovanim sukladno odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/2003.) te zamjenicima pravobraniteljice za osobe s invaliditetom imenovanim sukladno odredbama Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.) prestaje mandat te oni postaju državni službenici Ureda pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovog Zakona.

Stavkom 2. propisuje se da odredba iz stavka 1. ovog članka ne primjenjuje se na zamjenike pučkog pravobranitelja imenovanim sukladno odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.) koje će pučki pravobranitelj imenovati za obavljanje dužnosti zamjenika pravobranitelja za ljudska prava i slobode te zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe.

Članak 46. Ovom odredbom utvrđuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici zatečeni u Uredu pravobraniteljice za djecu, Uredu pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Uredu pravobraniteljice za osobe s invaliditetom preuzimaju se u Ured pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovog Zakona.

Stavkom 2. propisuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici zatečeni u Uredu pučkog pravobranitelja nastavljaju s radom u Uredu pučkog pravobranitelja i privremeno se raspoređuju na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3.

Stavkom 3. utvrđuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici iz članka 45. stavka 1. te iz stavka 1. i 2. ovog članka nastavljaju ostvarivati postojeća prava na plaću te ostala prava iz službe i ugovora o radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

Članak 47. Ovim člankom utvrđuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona pučki pravobranitelj preuzima poslove, imovinu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju, sredstva za rad, financijska sredstva te prava i obaveze Ureda pravobraniteljice za djecu, Ureda pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i Ureda pravobraniteljice za osobe s invaliditetom.

Članak 48. Ovim člankom propisuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona pučki pravobranitelj preuzima poslove, imovinu, opremu, pismohranu i drugu dokumentaciju te sredstva za rad Centra za ljudska prava.

Stavkom 2. propisuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona zaposlenici Centra za ljudska prava preuzimaju se u Ured pučkog pravobranitelja i raspoređuju se na odgovarajuća radna mjesta sukladno stručnoj spremi, stručnom znanju, vještinama, sposobnostima, dotadašnjem radnom iskustvu i rezultatima u radu do donošenja Pravilnika o unutarnjem redu iz članka 49. stavka 3. ovoga Zakona.

Stavkom 3. utvrđuje se da će ministarstvo pravosuđa će u ime Vlade Republike Hrvatske provesti postupak brisanja Centra za ljudska prava iz sudskog registra u roku od mjesec dana od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 49. Ovom odredbom propisuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaju važiti: Zakon o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.), Zakon o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.), odredbe članka 19. – 26. i članka 42. stavka 1. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82./2008.) koje se odnose na pravobranitelja za ravnopravnost spolova, Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.) te Uredba o osnivanju Centra za ljudska prava (NN 65/2005, 19/2010).

Stavkom 2. propisuje se da podzakonski propisi i opći akti doneseni na temelju propisa iz stavka 1. ovog članka ostaju na snazi do donošenja podzakonskih propisa i općih akata na temelju ovog Zakona osim ako nisu u suprotnosti s odredbama ovog Zakona.

Stavkom 3. propisuje se da pučki pravobranitelj donijet će Poslovnik o radu i Pravilnik o unutarnjem redu prema odredbama ovog Zakona u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Članak 50. Ovom odredbom utvrđuje se da Danom stupanja na snagu ovoga Zakona svi poslovi koji su posebnim zakonima stavljeni u djelokrug pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, pravobraniteljice za djecu i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom prelaze u nadležnost pučkog pravobranitelja.

Članak 51. Ovom odredbom utvrđuje se da predmeti zaprimljeni u uredima pučkog pravobranitelja, pravobraniteljice za djecu, pravobraniteljice za ravnopravnost spolova i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom do 30. lipnja 2012. godine dovršit će se po odredbama Zakona o pučkom pravobranitelju (NN 60/1992.), Zakona o pravobranitelju za djecu (NN 96/2003.), Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 116/2003.) te Zakona o pravobranitelju za osobe s invaliditetom (NN 107/2007.).

Članak 52. Ovim člankom propisuje se da Zakon stupa na snagu 1. srpnja 2012. godine i objavljuje se u „Narodnim novinama“.

4. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga Zakona ne zahtijeva osiguranje dodatnih sredstava u državnom proračunu.

5. RAZLIKE IZMEĐU RJEŠENJA KOJA SE PREDLAŽU OVIM KONAČNIM PRIJEDLOGOM U ODNOSU NA ONA IZ PRIJEDLOGA ZAKONA TE RAZLOZI ZBOG KOJIH SU RAZLIKE NASTALE

Vežano uz članak 2. stavak 1. učinjena je inverzija riječi „zaštita i promicanje“ te je nomotehnički nadopunjen tekst vežano uz međunarodne pravne dokumente kako bi se uskladilo s izričajem u Ustavu Republike Hrvatske.

Vežano uz članak 4., izvršena je nomotehnička izmjena koja se odražava kroz čitav tekst nacрта Konačnog prijedloga na način da se umjesto nabiranja pojedinih tijela poziva na „tijela iz članka 4. ovoga Zakona“ kako bi se pojednostavio izričaj.

U članku 5. izbrisane su riječi „educira javnost“ s obzirom da je pojam previše neodređen i ne ulazi u djelokrug rada pučkog pravobranitelja predviđen Ustavom.

Članak 6. st. 1. i 2. te članak 7. st. 2. nomotehnički su usklađeni s izričajem u Ustavu Republike Hrvatske u dijelu koji se odnosi na međunarodne pravne akti koji su dio unutarnjeg pravnog poretka Republike Hrvatske te s izričajem u Ustavnom zakonu o Ustavnom sudu Republike Hrvatske u dijelu koji se odnosi na podnošenje zahtjeva za pokretanje postupka ocjene suglasnosti zakona s Ustavom i ocjenu suglasnosti drugih propisa s Ustavom i zakonom.

U članku 7. stavku 2. brisane su riječi „a oni su dužni pružiti je u primjerenom roku“ jer ovaj zakon nije mjerodavan utvrđivati obveze u radu znanstvenika, stručnjaka i ustanova.

Prethodno članak 10. stavak 2. postao je članak 14. stavak 2.

U članku 11. st. 1. tekst: „...zaključak o stupnju postupanja tijela u skladu s prethodnim preporukama, mišljenjima, prijedlozima i upozorenjima pučkog pravobranitelja...“ izmijenjen je na način da sada glasi: „zaključak o mjeri u kojoj su tijela postupala u skladu s prethodnim preporukama, mišljenjima, prijedlozima i upozorenjima pučkog pravobranitelja“ kako bi se točnije utvrdilo na što se zaključak pučkog pravobranitelja mora odnositi. Brisana je tekst „neposredno ili posredno“ iz razloga što jer pučki pravobranitelj može izraditi preporuke za otklanjanje povreda ustavnih i zakonskih prava građana bez obzira na način na koji je do povreda došlo.

U članku 16. dodan je stavak 6. na prijedlog pravobraniteljice za osobe s invaliditetom kako bi se utvrdila mogućnost pristupa zaštiti pučkog pravobranitelja i onim osobama koje zbog dobi ili invaliditeta nisu u mogućnosti ispuniti odredbe o sadržaju i obliku pritužbe koja se podnosi pučkom pravobranitelju.

Vežano uz članak 17. stavak 3. prihvaća se prijedlog da se obveza nepostupanja pučkog pravobranitelja zamijeni s mogućnošću postupanja ovisno o prirodi slučaja na koji se odnosi pritužba. Također, predlaže se rješenje prema kojem pučki pravobranitelj može odlučiti ne postupati po pritužbi u slučaju ako je još uvijek otvoren rok za podnošenje pravnog

lijeka ili sredstva pravne zaštite prema posebnim propisima, a pravni lijek ili sredstva pravne zaštite prema posebnim propisima nisu podneseni. Ovime se omogućuje da pučki pravobranitelj može odlučiti postupati po pritužbi bez obzira da li je podnesen ili ne pravni lijek u upravnom postupku, a podnositeljima pritužbe se sugerira da prije podnošenja pritužbe pučkom pravobranitelju iskoriste mogućnost podnošenja pravnog lijeka ukoliko je još uvijek otvoren rok za njegovo podnošenje. Utvrđeno je da ako je od učinjene nepravilnosti ili odluke tijela iz članka 4. ovog Zakona proteklo tri godine, pučki pravobranitelj može odlučiti ne postupati osim ako se ocijeni da se radi o predmetu od iznimnog interesa za zaštitu ljudskih prava.

U članku 22. stavku 5. proširena je ovlast pučkog pravobranitelja na način da pučki pravobranitelj može predložiti pokretanje odgovarajućeg postupka protiv osobe koja je nesavjesnim postupanjem prouzročila povredu ustavnih i zakonskih prava ili koja na prijedlog pučkog pravobranitelja nije poduzela odgovarajuće mjere da se nastala šteta umanj ili ispravi.

U članku 26. stavku 3. dodana je pravna norma prethodno sadržana u odredbi članka 33. prijedloga Zakona kojom se utvrđuje ovlast pučkog pravobranitelja da smjernicama i uputama za rad povjeri svojim zamjenicima u obavljanje i druge poslove na način kako je to utvrđeno Poslovníkom o radu.

U članku 28. stavku 1. podstavku 6. osnažena je aktivnost zamjenika pučkog pravobranitelja za djecu u smislu ovlasti pružanja savjetodavne pomoći i informiranja o načinu ostvarivanja i zaštite prava djece.

U članku 29. stavku 1. podstavku 4. osnažena je aktivnost zamjenika pučkog pravobranitelja za ravnopravnost spolova u smislu ovlasti pružanja savjetodavne pomoći i informiranja osjetljivih društvenih skupina i pojedinac o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa te o načelu ravnopravnosti spolova.

U članku 30. st. 1. podstavku 1. i 2. prihvaćen je prijedlog pravobraniteljice za osobe s invaliditetom te je dodan tekst koji se odnosi na Konvenciju o pravima osoba s invaliditetom koja je stupila na snagu nakon što je stupio na snagu Zakon o pravobranitelju za osobe s invaliditetom 2007. godine. Također, u podstavku 5. osnažena je aktivnost zamjenika pučkog pravobranitelja za osobe s invaliditetom u smislu ovlasti pružanja savjetodavne pomoći i informiranja osoba s invaliditetom o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa.

U članku 30. stavku 1. podstavku 4. osnažena je aktivnost zamjenika pučkog pravobranitelja za starije osobe u smislu ovlasti pružanja pruža savjetodavnu pomoć i informira starije osobe o načinu ostvarivanja i zaštiti njihovih prava i interesa.

Prihvaćen je prijedlog Odbora za Ustav, Poslovník i politički sustav Hrvatskog sabora da se odredbe članaka 33. stavka 2. nomotehnički dorade u smislu da se navede točan naziv saborskog Odbora. U stavku 3. precizirana je odredba da je moguć reizbor pučkog pravobranitelja.

Prihvaćen je prijedlog Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa da se u članku 34. podstavku 2. i članku 36. stavku 1. ujednači izričaj vezano uz potrebne stručne uvjete za izbor pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika.

Prihvaćeno je mišljenje Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora te je sada razdvojen mandat pučkog pravobranitelja i njegovih zamjenika u cilju osiguranja kontinuiteta rada institucije.

Člankom 35. precizirana je odredba o mogućnosti reizbora zamjenika pučkog pravobranitelja.

U članku 37. utvrđuje se da pučki pravobranitelj i njegovi zamjenici prije stupanja na dužnost daju prisegu pred predsjednikom Hrvatskog sabora, a ne pred Hrvatskim saborom kao što je to prije bilo utvrđeno.

U članku 38. stavku 1. definirano je da u slučaju privremene spriječenosti ili prestanka obavljanja dužnosti pučkog pravobranitelja prije isteka vremena na koje je izabran, zamjenik pučkog pravobranitelja za temeljna ljudska prava zamjenjuje pučkog pravobranitelja do izbora novog pučkog pravobranitelja.

U članku 40. izmijenjen je tekst „službe“ s tekstom „posebne ustrojstvene jedinice za pojedina područja rada“ kako bi se pučkom pravobranitelju ostavila sloboda da internim aktima uredi način djelovanja svog ureda. Prihvaćen je prijedlog da se propiše potreba uspostave područnih ureda izvan sjedišta Ureda pučkog pravobranitelja.

Prihvaćen je prijedlog da se članak 40. stavak 2. izmjeni na način da Hrvatski sabor daje suglasnost na Poslovnik o radu pučkog pravobranitelja.

Prihvaćeno je mišljenje Odbora za zakonodavstvo Hrvatskog sabora da je prigodom utvrđivanja Konačnog prijedloga zakona u izričaju potrebno pravno i nomotehnički doraditi prijelazne i završne odredbe te su one sada dodatno nomotehnički precizirane. Predlagatelj je prihvatio mišljenje vezano uz rokove imenovanja novih zamjenika pučkog pravobranitelja u prijelaznim i završnim odredbama te se u Konačnom prijedlogu zakona predlaže da se novi zamjenici pučkog pravobranitelja izaberu tek nakon što istekne mandat postojećim posebnim pravobraniteljicama imenovanim sukladno važećim propisima.

U članku 45. stavku 1., članku 46. stavku 1. i 2. te članku 48. stavku 2. prihvaćen je prijedlog Ministarstva uprave i pravobraniteljice za prava djece da se prilikom preuzimanja službenika i namještenika iz ureda posebnih pravobraniteljica te zaposlenika iz Centra za ljudska prava u Ured pučkog pravobranitelja dodatno utvrdi da se kod raspoređivanja na odgovarajuća radna mjesta uzmu u obzir ne samo stručna sprema već i stručno znanje, vještine, sposobnosti, dotadašnje radno iskustvo i rezultati u radu do donošenja novog Pravilnika o unutarnjem redu.

Člankom 46. utvrđuje se da danom stupanja na snagu ovoga Zakona državni službenici i namještenici iz članka 45. stavka 1. te iz članka 46. stavka 1. i 2. nastavljaju ostvarivati postojeća prava na plaću te ostala prava iz službe i ugovora o radu do donošenja novog Pravilnika o unutarnjem redu.

U članku 48. stavku 3. prihvaćen je prijedlog Ureda za zakonodavstvo Vlade Republike Hrvatske da se postupak brisanja Centra za ljudska prava iz sudskog registra vremenski odgodi do vremena nakon što zakon stupi na snagu i Centar za ljudska prava se pripoji pučkom pravobranitelju.

U članku 49. stavku 1. podstavku 5. vezano uz prestanak važenja određenih propisa dodan je radi boljeg nomotehničkog izričaja tekst „Uredba o osnivanju Centra za ljudska prava (NN 65/2005, 19/2010)“ koji je prije bio naveden u članku 47.

Prihvaćeno je mišljenje pučkog pravobranitelja da se primjena zakona odgodi kako bi se izvršile sve potrebne predradnje za uspješno funkcioniranje novog sustava. Sličan stav izrazilo je i Ministarstvo financija ukazujući da će odgodom primjene zakona biti moguće kvalitetnije u državnom proračunu spojiti razdjele institucija specijaliziranih pravobranitelja i Centra za ljudska prava koji se spajaju s Uredom pučkog pravobranitelja.

Predlagatelj je prihvatio mišljenje Odbora za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora da je potrebno dodatno obrazložiti tekst zakona što je ovim Konačnim prijedlogom zakona i učinjeno.

6. PRIJEDLOZI I MIŠLJENJA NA PRIJEDLOG ZAKONA KOJE PREDLAGATELJ NIJE PRIHVATIO, S OBRAZLOŽENJEM

Predlagatelj nije prihvatio prijedlog **Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav Hrvatskog sabora** da se izvrši inverzija članaka 18. i 19. iz razloga što se ispitni postupak provodi tek ukoliko nije moguće provesti skraćeni postupak te iz logike stvari proizlazi da se u zakonskom tekstu skraćeni postupak navede prije ispitnog postupka.

Također nije prihvaćeno mišljenje da predložena radna tijela Hrvatskog sabora donose dva odvojena mišljenja na odvojenim sjednicama iz razloga što je intencija predlagatelja bila da se donošenjem jednog mišljenja na zajedničkoj sjednici Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav te Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina postigne sa što višim stupnjem konsenzusa oko imenovanja i razrješenja pučkog pravobranitelja.

Predlagatelj je pažljivo razmotrio mišljenje o mogućnosti zadržavanja pravobranitelja za djecu kao posebne institucije, međutim ipak je zadržano stajalište o potrebi spajanja svih posebnih pravobranitelja u jedinstvenu instituciju pučkog pravobranitelja u cilju jačanja institucije pučkog pravobranitelja.

Predlagatelj nije prihvatio mišljenja određenih članova **Odbora za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Hrvatskog sabora** koji se protive novom sustavu. Naime, predlagatelj smatra da samostalnost i neovisnost djelovanja posebnih pravobranitelja nije narušena Konačnim prijedlogom zakona. Naime, pojam samostalnosti i neovisnosti podrazumijeva samostalnost i neovisnost djelovanja pučkog pravobranitelja od državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima vezano uz čiji rad pučki pravobranitelj razmatra pritužbe. Konačnim prijedlogom zakona navedena samostalnost i neovisnost je zajamčena pučkom pravobranitelju, a tako i njegovim zamjenicima za posebna područja djelovanja.

Odbor za ravnopravnost spolova Hrvatskog sabora iznio je u raspravi prijedloge i mišljenja na pojedina rješenja iz Prijedloga zakona.

Predlagatelj nije prihvatio izraženo mišljenje pojedinih članova Odbora da se odustane od koncepta spajanja posebnih pravobranitelja iz razloga koji su već naprijed izloženi. Naime, takvo mišljenje znatno odstupa od koncepta jačanja sustava pučkog pravobranitelja u

Republici Hrvatskoj na način kao što je to predložio predlagatelj Zakona. Predlagatelj Zakona smatra da će se spajanjem posebnih pravobranitelja u jedinstvenu instituciju značajno ojačati kohezijski učinak sustavne zaštite ljudskih prava kroz Ustavnu kategoriju pučkog pravobranitelja jer bi se izdvojenim djelovanjem posebnih pravobranitelja propustila mogućnost da posebni pravobranitelji nastupaju snagom autoriteta institucije u razini Ustavne kategorije.

Nije prihvaćeno mišljenje **Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi** da se u članku 17. stavku 3. riječi „može odlučiti ne postupati“ zamijene riječima „ne postupa“ iz razloga što je u Ustavu Republike Hrvatske propisano da svatko može podnijeti pritužbu pučkom pravobranitelju ako smatra da su, uslijed nezakonitog ili nepravilnog rada državnih tijela, tijela lokalne i područne (regionalne) samouprave i tijela s javnim ovlastima, ugrožena ili povrijeđena njegova ustavna ili zakonska prava te smatramo da nije moguće zakonskim tekstom ograničiti područje u kojem pučki pravobranitelj ne postupa po pritužbama. Opravdanost stava da pučki pravobranitelj ne postupa u slučajevima o kojima se vodi sudski postupak proizlazi iz odredbi Ustava Republike Hrvatske koje izričito propisuju da je sudbena vlast u Republici Hrvatskoj samostalna i neovisna.

Nije prihvaćeno mišljenje **Ureda za ravnopravnost spolova Vlade Republike Hrvatske** da se Konačnim prijedlogom zakona ograničava autonomija pravobranitelja za ravnopravnost spolova jer pojam autonomije, samostalnosti i neovisnosti u djelovanju podrazumijeva samostalnost i neovisnost djelovanja od utjecaja drugih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravnih osoba s javnim ovlastima nad čijim radom pučki pravobranitelj razmatra pritužbe. Konačnim prijedlogom zakona u potpunosti se poštuju odredbe Ustava Republike Hrvatske koje propisuju da je pučki pravobranitelj samostalan i neovisan u svom radu što znači da je isti stupanj samostalnosti i neovisnost zajamčen zamjenicima pučkog pravobranitelja za posebna područja djelovanja.

Također nije prihvaćeno mišljenje Ureda vezano uz potrebu ukidanja članka 18. stavka 2. podstavka 10. Zakona o ravnopravnosti spolova (NN 82/08) koji propisuje da Ured prima predstavke stranaka o povredama odredbi ovoga Zakona i drugih propisa i prosljeđuje ih pravobranitelju/ici za ravnopravnost spolova jer je člankom 50. nacrtu Konačnog prijedloga Zakona propisano da danom stupanja na snagu Zakona svi poslovi koji su posebnim zakonima stavljeni u djelokrug pravobraniteljice za ravnopravnost spolova, pravobraniteljice za djecu i pravobraniteljice za osobe s invaliditetom prelaze u nadležnost pučkog pravobranitelja. Na taj način, Ured za ravnopravnost spolova može predstavke stranaka upućivati pučkom pravobranitelju.